

NOVI

ODMEV

ŠTEVILKA 18
DECEMBER 2002

GLASILO KULTURNO PROSVETNEGA DRUŠTVA
SLOVENSKI DOM

BESEDA UREDNIKA

Ko sem gledal kviz "Kdo želi biti milijonar", tekmovalci ni znal odgovoriti na vprašanje, kdaj je za novinarje obdobje kislih kumaric. Odgovor je mesec avgust, ko naj bi bilo najmanj dogodkov, ki bi zanimali bralce. In takoj sem pomislil, da je obdobje kislih kumaric za prireditve v našem društvu, o katerih bi pisali v Novem odmevu, zašlo tudi v mesec september, pa še kakšen teden dlje. Nekje v obdobje, ko gospodinje pripravljajo kisle kumarice za ozimnico. Zgodilo se je namreč, da so načrtovane in napovedane prireditve izvajalci iznenada odpovedali. Se pač zgodi? Zato pa smo imeli malo sreče.

Po eni strani so za dogajanja poskrbele ustanove, ki se ukvarjajo z vprašanji manjšin, posebej slovenske, kar ni naša zasluga. Po drugi strani pa so za dogajanja poskrbeli naši člani, z vtiisi, ki so jih dobili na tečajih slovenskega jezika v Sloveniji.

To pa je tudi težava, ki nas precej tišči - naša slovenščina. Saj sem že pisal o tem. Da govorimo že nekako, vsak po svoje, pisati se pa bojimo. Opravičeno! Saj nam je študentka slovenistike na zagrebški filozofski fakulteti v pogovoru s profesorico Tirgušek povedala, da je slovenščina zelo težka. O tem sem se tudi sam prepričal, ko sem letos poleti brskal po učbeniku Slovenščina za tujce. Če ti dvojina ni v ušesih, je to pač ena od večjih težav. Pa skloni (če ne veste, to so padeži). Nič ne pomaga, da jih ima slovenščini samo šest in ne sedem kot hrvaščina. Lažje je namreč le to, da ne moraš razmišljati o tem, ali je č ali ć. Pametni Slovenci namreč poznajo le Č. "Nepripravljeno" je pa beseda, ki je ista tako v slovenščini kot v hrvaščini, samo drugega pomena je. Prideš lahko v veliko zgago, če jo s hrvaškim pomenom uporabiš v slovenščini.

In kaj mi je padlo na pamet? Člani našega društva so pred drugo svetovno vojno, tam nekje v tridesetih letih prejšnjega stoletja, ustanovili krožek za branje slovenskih tiskovin. Morda bi bilo koristno, da takšen krožek ustanovimo tudi mi. To bi bile posebne skupine, izven tečaja slovenskega jezika, v katerih bi se učili ali obnavljali znanje slovenščine na bolj ležeren, zabaven način. Da poskusimo, če obstaja interes za takšno obliko delovanja v društvu. Nekateri nam očitajo, da so naše zahteve po izključno slovenski besedi v društvu, pretirane. In potem se skregamo v jeziku, ki ga nekdo govori na književni način, drugi pa v štajerskem, gorenjskem ali primorskem dialektu. Rezultat tega je, da se vseeno med seboj ne razumemo. In morda bi zaradi tega tudi naš bralni krožek bil bolj kisel kot ne!

Silvin Jerman

PRVI PETEK

Prvi petek v oktobru je bil nekoliko bolj svečan kot ponavadi. Oče petkovih srečanj, kolega **Marijan Horn**, je namreč slavil svoj 80. rojstni dan. Njegov mlajši kolega mu je ob tej priložnosti seveda moral prirediti posebno šalo. Marijanu je pojasnil, da je on leta 2002 pravzaprav mlajši kolega, saj je star le dva dneva. Mlajši pa da je v bistvu starejši, saj je star 277 dni in ga je zato pestoval kot dojenčka. Prijatelji

so mu priredili mali program. **Zoran Šonc** mu je na klavirju zaigral dve skladbi, **Ivica Kunej** pa prebral nekaj njegovih pesmi. Posebej slikovito ga je opisal iz Marijanove zbirke *Pojdi z mano*. **Milivoj Kruc** je Marijanu podaril njegov portret, predsednik društva **Darko Šonc** pa mu je ob nekaj priložnostnih besedah v imenu Društva daroval album s slikami v Slovenskem domu. Na koncu mu je hčer **Marija** prebrala njegovo pesem *Slovenski dom naš drugi dom*, ki je tudi himna društva. Sledile so neštete čestitke, kot ponavadi pa tudi zabava.

Sima Hoje

ZAHVALA

Ob svoji 80-letnici se iskreno zahvaljujem članom in Upravi Slovenskega doma za čestitke in lepe želje, ki sem jih prejel.

Marijan Horn

80 LET MARIJANA HORNA

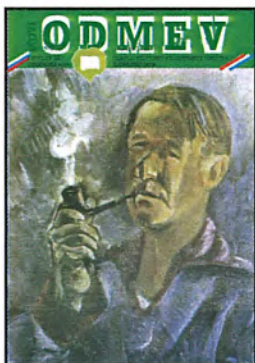
Rodil se je v Litiji, 2. oktobra leta 1922. Osnovno šolo je končal v Kamniku in se vpisal v gimnazijo v Ljubljani. Ki pa je ni kočal, saj so ga leta 1942 aretirali Italijani in ga zaprli najprej v Ljubljani, kasneje pa premestili v Castelfranco in Novaro ter v internacijo v italijanski Oleggio. Po kapitulaciji Italije je pobegnil in se na Primorskem priključil slovenskim partizanom. Po koncu druge svetovne vojne je kot oficir tehnične službe za zveze ostal v JNA. Za radiotehniko se je sicer zanimal že od gimnazijskih dni. Leta 1951 je bil službeno premeščen v Zagreb. Ker ni imel pogojev za vpis študija na univerzi, je v Zagrebu končal srednjo tehnično šolo in opravil izpit za VKV.

Kot mladi radioamater je prve izkušnje dobil že v partizanskih radiodelavnicah Glavnega štaba Slovenije. Po vojni je aktivno nadaljeval z gradnjo radioamaterskih naprav ter vzpostavljanjem amaterskih radijskih zvez. Ukvarjal se je tudi z organiziranjem in vodenjem konstruktorskih tečajev za učence osnovnih šol in leta 1977 v Zagrebu izdal Priročnik za radioamaterje konstruktore. Leta 1999 je s profesorjem dr. **Božom Metzgerjem** izdal knjigo *Primanje amaterskih kratkih radiovalov*. S svojo radio postajo je povezan z radio amaterji vsega sveta.

Pokazal je tudi poseben čut za glasbo, najbolj za narodnozabavno, v kateri je rad spremljal besedila. Tako je tudi sam, iz čiste zabave, začel pisati besedila. Prvo pesmico je napisal že v gimnaziji, eno v partizanih, pozneje pa je zaradi drugih obveznosti pisanje za nekaj časa opustil. Po upokojitvi, ko je postal član Slovenskega doma v Zagrebu, se je posvetil organiziranju članskih druženj, predvsem ob polkah in valčkih, sodeloval je v mešanem pevskem zboru in začel bolj intenzivno pisati besedila in kronike. Nekaj njegovih besedil so v Sloveniji celo uglasbili narodnozabavni ansambli: **Toneta Žagarja** iz Ljubljane, **Franca Žerdonerja** iz Velenja, Vrtnica iz Nove gorice, **Ivice Kalčiča** iz Izole, ansambel **Okta-vija Brajka** iz Izole ter Narodni Čuki iz Ljubljane. V Slovenskem domu pa je več njegovih besedil uglasbil nekdanji dirigent mešanega pevskega zbora **Pero Kutnjak**.

Marijan sodeluje v uredništvu Novega odmeva, Slovenski dom pa mu je izdal zbirko pesmi "Pojdi z mano". V prostem času se ukvarja tudi z zbiranjem poštne znamke, v glavnem slovenskih, po osamosvojitvi Slovenije, o njih pa piše v rubriki "Drobtinice iz filatelije" v Novem odmevu.

Ur.

DAN DRŽAVNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

20.

Junija smo proslavili Dan državnosti Republike Slovenije. Kot vsako leto je bil ta dan v Slovenskem domu zelo svečan, program pa temu primeren. Pevski zbor, ki ga je vodil **Franc Kene**, je najprej zapel slovensko in hrvaško himno, potem pa je sledil pozdravni govor nekdanjega slovenskega veleposlanika na Hrvaškem **Boštjana Kovačiča**. Govoril je o pomenu dneva slovenske državnosti, dotaknil pa se je tudi svojega življenja kot veleposlanik na Hrvaškem. Spomnil se je veselih srečanj v Slovenskem domu in poudaril veliko vlogo našega društva pri zblizevanju Slovenije in Hrvaške. To je bilo hkrati tudi njegovo slovo iz Zagreba, saj se je vrnil v Slovenijo novim dolžnostim naproti.

Sledila je pesem "Protuletje" v priredbi **Ubalda Vrabca**, ki jo je zapel mešani pevski zbor. Dramski igralec **Bobi Marotti** je recitiral pesem **Toneta Kuntnerja** "Pozdravljena Slovenija". Dramski igralec **Igor Vitez** je recitiral Balade Petrice Kerempuha **Miroslava Krleže**, dramski igralec **Ivica Kunej** pa "Vukovarski arzuhal" **Antuna Šoljana** in "Domovina" **Otona Župančiča**. Med posameznimi točkami programa so se vrstili glasbeni nastopi: **Zoran Šonc** je zaigral temo iz Varšavskega koncerta **Richarda Addinsella**. Mešani pevski zbor je zapel "Kadar Zila noj Drava" v priredbi **Zdravka Švikaršiča**, "Dober večer" v priredbi **Mihaela Rožanca**, "Venite rož'ce moje" (priredba **Ciril Pregelj**), "Rož, Podjuna, Zila" (**Janko Mikula, Pavle Krnjak**) in "Pipa" (priredil **D. Bašelj**). Urednik Novega odmeva **Silvin Jerman** je zbranim na kratko predstavil vsebino nove številke glasila, slavje pa se je nadaljevalo z druženjem ob pesmi in plesu.

H. J.

JUBILEJNA TRIBUNA

Koordinacija društev prijateljstva je Slovenskemu domu izkazala svojevrstno priznanje, ko je tristoto tribuno organizirala prav v naši dvorani. Za ta lepi jubilej ljudske diplomacije bi bilo namreč gotovo moč najti tudi razkošnejšo dvorano. Toda skromni, gostoljubni prostori Slovenskega doma so le potrdili ugotovitev, da se vse več dejavnosti mednarodne diplomacije dandanes povsem normalno odigrava tudi mimo klasičnih protokolarnih obrazcev. Sintagma "ljudska diplomacija" torej ni le vsučna publicca za praznično retorično rabo, ampak dejstvo, ki ga prav v Slovenskem domu že lep čas doživljamo v prvi osebi.

Predsednik našega društva **Darko Šonc** je s prisrčno gesto dokazal, da uspešno obvlada že kar precej diplomatskih manir. Glavnemu gostu večera hrvaškemu zunanjemu ministru **Toninu Piculi** je namreč takoj ob uvodnem nagovoru podaril kaj drugega kot pa steklenico dobrega slovenskega vina. Ta priljubljena slovenska gostiteljska gesta je v dvorani požela veselo odobravanje. Pisu teh vrstic pa se je utrnila misel, da bi ta gesta lahko vsebovala tudi hudomušno sporočilo: natočimo si čistega vina...! Prav nič ne dvomimo, da si tega iskreno želi večina Hrvatov in Slovencev, pa tudi hrvaški zunanji minister, kar je bilo kasneje moč dovolj jasno razbrati iz njegovih besed.

Obiskovalec večera, ki je pričakoval napeto atmosfero zaradi znanih polpreteklih in še trajajočih problemov, ki sodijo v resor zunanjega ministrstva, je bil najbrž razočaran. Vzroka za to sta bila dva. Tajnik Koordinacije društev prijateljstva **Andrija Karafilipović** je prisotnim takoj dal na znanje, da je večer, bolj kot čemu drugemu, posvečena okrogli številki tristote tribune. Ob tem je, kot se pač ob takšni priložnosti spodobi, podal kratek statističen pregled pretekle aktivnosti Koordinacije. Drugi vzrok je bil sam nastop hrvaškega zunanjega ministra, ki nas je z nadvse treznimi in umirjenimi besedami postavil na realna tla in do konca svojega go-

vora spodrezal vsakršno misel na kakršnokoli navihano vprašanje. Po splošnem opisu današnjega stanja v svetu in položaja Hrvaške v njem, smo kar nestrno pričakovali, kdaj se bo dotaknil odnosov s Slovenijo. Čeprav minister Picula Slovenije ni omenil niti z eno besedico, pa je bilo več kot jasno, na koga (tudi) misli, ko je izjavil: "Dokler bom minister, bo pristop k reševanju problemov potrpežljiv." Ton ministra Picule v tem neprotokolarnem vzdušju je v poslušalcih vzbudil vtis iskrenosti, strpnosti ter premišljenosti in dokazal visok nivo njegove politične kulture.

Zatem so spregovorili še drugi cenjeni gostje iz diplomatskega zbora: veleposlanik Albanije **Vrben Cici**, veleposlanik Ruske Federacije dr. **Eduard**

Kuzmin, odpravnica poslov veleposlaništva LR Kitajske ga. **Li Yuie** in končno še veleposlanik BiH **Zlatko Dizdarević**. Vse našete ekscelece so potrdile in podkrepile vzdušje strpnosti in novega duha mednarodnega sodelovanja. Večer smo seveda zaključili po utečenem običaju: z odpiranjem šampanjca, ki mu je sledilo štiri oziroma petočno rezanje lepo pisane mednarodne torte (če smo prav videli). Prav v tem trenutku je namreč spodaj podpisani skoraj povzročil protokolarni škandal, ker je v ravno pravem trenutku skočil naši marljivi tajnici

gospe **Miri** pred fotoaparatom. Zaradi tega so morali navzoči diplomati omenjeno delikatno mednarodno razkasanje ponoviti. Ta problem pa je bil rešen nadvse gladko in hitro in ni bila potrebna nobena intervencija mednarodnih sil. Naši ljubi **Miri** se ob tej priložnosti iskreno opravičujem in obljubljam, da ne bom več.

Pa še to: med nami se je pojavil tudi gospod **Peter Bekeš**, novi veleposlanik Republike Slovenije na Hrvaškem. Njegovi prvi stiki s članicami in člani Slovenskega doma so bili nadvse sproščeni in prisrčni. Ali je to znak, da bomo veleposlanika Slovenije od zdaj naprej pogosteje videli med nami? Slišati je bilo, da je navzočnost veleposlanika Bekeša povsem neformalna. Zato od mene niste nič izvedeli in jaz tega nisem napisal!

Črt Škodlar

SESTANEK UPRAVNEGA ODBORA

V skladu z določili statuta Slovenskega doma je predsednik **Darko Šonc** 21. junija sklical sejo upravnega odbora Slovenskega doma. V ospredju razprave je bila realizacija programske dejavnosti v prvem polletju in uresničitev zadanega programa do konca leta. Člani upravnega odbora so ugotovili, da je načrtovana dejavnost za prvo polovico leta 2002 tudi uspešno realizirana in da obstajajo pogoji za celotno realizacijo letošnjega programa. Le načrtovano srečanje pripadnikov vseh slovenskih društev na Hrvaškem smo pre-

nesli v programsko dejavnost za mesec marec ali april prihodnje leto.

Upravi odbor je sklenil, da bodo na tradicionalnem srečanju vseh narodnostnih manjšin na Hrvaškem v prvi polovici novembra, skupaj nastopili pevski zbori iz Slovenskega doma Zagreb, Bazovice na Reki, Triglava iz Splita in ženske vokalne skupine društva Dr. France Prešeren iz Šibenika. Vaje pevskih zborov za skupni nastop bo vodil **Franc Kene**, zborovodja pevskega zbora našega Doma. Zaradi teh zahtevnih priprav smo se odločili, da del programa za skupno srečanje pripadnikov slovenskih društev prenesemo v program za prihodnje leto. Posebej zato, ker je pred nami zima, takrat pa so tudi prometne povezave med Hrvaškimi mesti precej otežane.

Franc Strašek

PESTRA DEJAVNOST DUHOVNE SEKCIJE A. M. SLOMŠEK

Člani duhovne sekcije smo bili junija kar dvakrat v Sloveniji. V nedeljo, 2. junija, je pevski zbor duhovne sekcije A.M. Slomšek sodeloval na reviji pevskih zborov leskovške dekanije v Veliki Dolini. Revija je bila posvečena skladatelju **Vinku Vodopivcu**, saj se letos spominjamo 50-letnice njegove smrti. Vinko Vodopivec je znan kot skladatelj bogoslužnih in Marijinih pesmi. Na reviji je nastopilo 11 zborov leskovške dekanije, vsak je zapel dve Vodopivčevi pesmi. Manjkale niso niti njegove znane Žabe. Naš pevski zbor je zapel Vodopivčevo pesem *Pridi, pridi duša verna*, pod zborovodjem prof. **Vinkom Glasnovičem**. Pesmi *Višarski gospe* in *Slomškovo romarsko pesem*, ki smo jih zapeli, je Vinko Glasnovič tudi uglasbil. Sodelovanje na reviji je bilo za naše pevce zelo koristno, saj imajo le redko priložnost slišati druge slovenske cerkvene zборе. Srečanje po reviji je izzvenelo kot pristrčna dobrodošlica vsem nastopajočim. Za Zagrebčane, vajene vročega poletja na razgretim betonu in asfaltu, je bil to pravi oddih v bujno zeleni pokrajini.

V sredo, 5. junija, so duhovniki mariborske škofije poromali v Zagreb na grob blaženega **Alojzija Stepinca**. Zahvalne maše v zagrebški katedrali, ki jo je

vodil zagrebški nadškof dr. **Josip Božanić**, so se udeležili tudi člani naše duhovne sekcije.

Na vsakoletnem romanju smo bili letos v soboto, 8. junija. S sveto mašo smo Slovencem želeli pojasniti, da je bil Alojzij Stepinac prvi blaženi, ki je bil na vrhu Triglava. O tem govori kronika župnije Dovje iz leta 1936. Žal tega načrta nismo uresničili. Na Brezjah pri Mariji Pomagaj smo se ob 11. uri pridružili sv. maši za romarje iz Italije iz Rezij. Naš pevski zbor je izvedel latinsko mašo, ki jo je uglasbil naš zborovodja. Seveda ni manjkalo slovenskih pesmi. Naše petje je navdušilo zlasti Slovence iz Rezije, saj je ustvarilo slovesno razpoloženje in dvignilo duha k Bogu. Ker nam je bilo vreme naklonjeno, smo šli popoldan v dolino Vrat. Mimogrede smo se ustavili pri slapu Peričniku. Triglav smo žal občudovali le od vznožja, saj so oblaki zakrivali vrh. Prevzeti od lepote mogočnih gora so člani pevskega zbora v kapelici Cirila in Metoda priredili nenačrtovan koncert. Res so navdušeno zapeli.

Še enkrat so bili člani duhovne sekcije v Sloveniji. V petek, 2. avgusta, je pevski zbor pel pri dveh mašah v kapucinski cerkvi v Krškem, na praznik Kraljice angelske, ki ga bolj poznamo pod imenom Porciunkula. *Martina Koman*

DELO DUHOVNE SEKCIJE "ANTON MARTIN SLOMŠEK"

Po poletnih počitnicah smo se spet našli 6. septembra, ko smo začeli z rednim vajami. Na Mali šmaren, 8. septembra, pa smo začeli z mašami. Iz Šentjerneja sta maševala dekan **Anton Trpin** in novomašnik, kaplan, **Luka Zidanšek**, ki ima čudovito močan glas. Maša 22. septembra je bila kot življenje Slovencev na Hrvaškem: duhovnik, dominikanec, je maševal v hrvaščini, mi pa smo odgovarjali in peli v slovenščini. Papeško nedeljo 13. novembra nam je podaril duhovnik iz Krškega **Robert Smodiš**. Spomnili smo se **Jožice Pondeljaka**, že dve leti pokojne pevke našega zbora, molili smo za patra **Romana Motoreja**, kapucina iz Krškega, ki ga je čakala težka operacija. Žegnanska nedelja 27. oktobra je bila namenjena pokojnemu **Vladimirju Carini**, maševal je **Anton Maroša** iz Zabukovja. Patru Romanu želimo dobro zdravje in da nas čimprej spet obišče v Zagrebu. *Olga Tkalcic*

RAČUNALO I U KNJIŽNICI

Veseli me da mogu u ovom Odmevu saopćiti, da se i u našoj knjižnici uskoro uvodi kompjutorska obrada knjiga, što će nam poboljšati i olakšati daljnji rad. No, i mi se moramo pripremiti i prilagoditi novim uvjetima rada, pa je došlo do sporazuma da napravimo reviziju knjiga i ustanovimo stvarno stanje. Inventurna knjiga postoji od 1974. godine i prva knjiga je upisana 10.5.1974. godine. Zahvaljujući mnogim donatorima, našim članovima, mnogim autorima, društvima u Sloveniji i njihovim knjižnicama - Velenje, Brežice, Videm Krško - u našoj je knjižnici bilo već mnogo knjiga i 1977 učinjena je prva revizija i upisano je knjiga u broju od 262 knjige. Danas ima upisanih 6114 knjiga, ali kada odbijemo 1360 knjiga (ono što smo isključili) ostaje 4754 knjiga (pravo stanje). Pozivamo Vas, dođite, pogledajte, izaberite, ima zaista dobrih knjiga, poučnih, ljubavnih, povjesnih, lijepe poezije Gregorčiča, Prešerna, Kettea, Zupančiča i ostalih. Knjižnica je otvorena utorkom od 10 do 12 sati i četvrtkom od 16 do 18 sati. Očekujemo Vas! *Dragica Rubčić*

NOVI TEČAJI SLOVENSKEGA JEZIKA

Tečaj slovenskega jezika v Slovenskem domu poteka ob ponedeljkih v dveh skupinah. Začetna ima pouk od 16.45 - 18.15, nadaljevalna pa od 18.30 - 20.00. Takoj po novem letu začnemo z novim tečajem. Pridružite se nam!!

RAZSTAVA TREH SLOVENSKIH UMETNIKOV

V Slovenskem domu smo 25. oktobra odprli razstavo treh slovenskih likovnih umetnikov. **Jože Vajda**, **Milan Špringer** in **Lado Lisjak** so se z umetnostjo kot slikarji, kiparji in grafiki ljubiteljsko ukvarjali že v mladih in otroških letih. Življenjska pot pa jih je vodila v druge poklice.

Jože Vajda, kipar in slikar, je po poklicu ekonomist. Rodil se je v Metliki leta 1943. Kot član likovnega društva Petra Labode v Domžalah se je likovno izraževal pri profesorju, akademskemu slikarju **Danijelu Fuggerju**. Na področju kiparstva se je izraževal pri akademskih kiparjih **Boštjanu Potokarju** in **Primožu Pugglju**, ter na šoli uporabnih umetnosti **Famul Stuart** v Ljubljani. Aktivno sodeluje v ljubljanskem Društvu likovnih umetnikov. Ročno oblikuje unikatne kipe iz bele žgane gline, ki jih patinira kot imitacijo bronca ali mramorja. Imel je štiri samostojne razstave in sodeloval na več kot 20 skupinskih razstav v Sloveniji in Avstriji. Prejel je priznanja DLSL, certifikat kakovosti ZLDS in sklada RS v Domžalah.

Milan Špringer, kipar, grafik in slikar, je po poklicu profesor elektrotehni-

rastnikov v Ljubljani. Sodeloval je na skupinskih razstavah v Sloveniji, Avstriji, Italiji in na Madžarskem. Priznanja je prejel za svoja dela "Eva", "Sama" in "Figura".

Umetniki so se Slovenskemu domu zahvalili za organizacijo razstave, saj bodo tako v svoj življenjepis lahko vključili tudi razstavljanje na Hrvaškem. Razstavo, ki jo je odprl predsednik društva **Darko Šonc**, si je ogledal tudi slovenski veleposlanik **Peter Bekeš**. Prireditev sta z glasbenimi nastopi popestrili tudi altistka **Marica Kolega** in **Srebrenka Široki** na klavirju. Izvedle sta Buzzi-Peccia: Lolita, španska serenada; A. Lara: Granada; T. Cottrav: Santa Lucia in L. Denza: Funiculi-funicula. Po ogledu razstavljenih umetnin so se obiskovalci zadržali v kratkem klepetu z avtorji, večer pa se je nadaljevala ob kozarčku vina.

Sij

33. TABOR SLOVENSKIH PEVSKIH ZBOROV

16. in 17. junija smo se spet zbrali v Šentvidu pri Stični na 33. taboru slovenskih

pevskih zborov. Zamejci smo v Šentvid prispeli dan prej in smo tako prvič zapeli že v soboto zvečer v tamkajšnji osnovni šoli, skupaj z zbori naših slovenskih rojakov iz Hrvaške - iz Splita (društvo Triglav) in Reke (Bazovica), ter MePZ Avgust Pavel iz Madžarske, MePZ Tabor iz Italije, Vokalna skupina Nomos iz Avstrije, MeZ Podgora iz Italije, MPZ Valentin Polanšek iz Avstrije.

Po nastopu pevski zborov iz zamejstva je na šolskem štadionu nastopila Akademski folklorna skupina Študent iz Maribora, sledil pa je prekrasan ognjemet. Folkloristom so se pridružili vsi, ki radi plešejo, potem pa smo se napotili v šolsko dvorano, kjer nas je čakala prava pojedina. Posebej okusno je bilo domače pecivo iz rok marljivih meščank.

Prihodnje jutro je napovedovalo zelo vroč dan. Prevelika vročina pa ni dobra za tiste, ki nastopamo. Zgoraj sončni žarki, spodaj razgreti asfalt... Počutili smo se, kot v pečici. Na juturni skupni vaji smo z dirigentom **Igorjem Švajerjem** usklajevali skladbe. Kljub natančnim navodilom takšnih vaj ni nikdar dovolj. Po svečanem mimohodu smo se vsi zbrali

na štadionu. Fanfare so oglasile, da je 33. tabor slovenskih pevskih zborov je tudi uradno odprt. Sledil je nagovor predsednika tabora **Jerneja Lampreta**, podelitev priznanj jubilarantom ter nastop slavnostnega govornika dr. **Bruna Hartmana**. Vsi zbori smo zapeli taborsko himno Pojo naj ljudje, sledili pa so posamični nastopi. Letošnji tabor se je imenoval Hodil po zemlji sem naši in je predstavljal Štajersko s Prekmurjem. Vsako leto namreč skozi pesmi predstavljamo različne slovenske pokrajine in letos so to bile štajerske in prekmurske pesmi. Prepletanje moških, ženskih in mešanih pevskih zborov je pričaralo posebno vzdušje. Na koncu smo vsi zapeli še venček ljudskih pesmi, ko so nam se pridružili tudi poslušalci in gostje. Štadion je zapel v en glas.

Spustili smo se po hribčku in na poljani poiskali svoj avtobus, kar pa ni bilo tako lahko. Vsa dolina je bila namreč prepolna avtobusev in pošetno smo se nahodili, dokler nismo našli pravega. Okrepčali smo se v gostilni Jap, posejdeli pod kozolcem in se na koncu, nekateri bolj, drugi manj utrujeni, vrnili proti Zagrebu.

Miroslava-Maria Bahun

SVETI MARTIN IN DARJA

6. novembra smo v Slovenskem domu odprli razstavo karikatur **Darje Lobnikar Lovak**. Ta večer smo krstili tudi mošt. Cviček je pozno v noč tekkel po naših grlih in kako ne bi, ko pa smo ta večer imeli še posebej slavnostno družbo. Z nami so bili namreč slovenski predsednik **Milan Kučan**, **Bob Marotti**, **Viki Grošelj** in še veliko drugih znanih Slovencev s področja kulture, športa... Vsi so nas seveda gledali le s karikaturo znane slovenske umetnice Darje Lobnikar Lovak. Darja je ena redkih karikaturistk pri nas, pa tudi širše. Ženske se namreč za to panogo umetnosti ne odločajo preveč pogosto.

Rodila se je v Ljubljani leta 1948. Po končani gimnaziji se je preselila v Zagreb, kjer je tudi diplomirala na višji šoli za aranžerstvo in dekoraterstvo. Obiskovala je tečaje slikarstva, tapiserije, keramike in kiparstva na Pantovčaku in v Rokovem privoju. Darja se danes ukvarja s slikarstvom in kiparstvom, za svojo dušo, kot pravi, pa riše karikature. Članica je Hrvaškega društva umetnikov naive, Hrvaške skupnosti samostojnih umetnikov in Društva likovnih samorastnikov Slovenije.

Razstavo je z nekaj priložnostnimi besedami odprl predsednik Slovenskega doma **Darko Šonc**. Urednik Novega odmeva **Silvin Jerman** se je preoblekel v Svetega Martina in spreminjal mošto v vino. Po uvodnih navodilih o pitju vina je za sveto proglasil Darjo Lobnikar Lovak, ki je tudi Martina. **Ivica Kunej** je recitiral staro kitajsko pesem, povedal pa tudi, da so moškimi najbolj vseč ženske, konji in vinogradi. K temu bi dodala, da je vse lepo potrebno vzgajati z veliko ljubezni. Večer se je nadaljevala ob zvokih harmonike Franceta Ropa, slovenski pesmi in dobri domači potici. Živeli!

Katarina Furjan

SEJA SVETA NARODNOSTNIH MANJŠIN REPUBLIKE HRVAŠKE

Zaradi pretresljivih dogodkov šolskih otrok, pripadnikov Romov v Medmurju, je predsednica Sveta narodnostnih manjšin v Republiki Hrvaški **Sanja Tabaković-Zoričić** sklicala izredno sejo. Na njej so poleg članov te nevladne organizacije sodelovali tudi **Jadranka Huljev** iz hrvaškega Ministrstva za šolstvo, **Grubeša Katarina** iz OSCE in **Tijana Vukojičić** iz HHO. Po obširni in konstruktivni razpravi smo soglasno sprejeli sklep, da Svet narodnostnih manjšin ostro nasprotuje kakršnikoli delitvi romskih otrok od otrok hrvaških staršev. Podpredsednik **Milan Mrkalj** je poudaril, da je Svet narodnostnih manjšin Republike Hrvaške o problemu nerešenih vprašanj Romov razpravljal že pred dvema letoma. Pristojnim organom hrvaške države smo predlagali, da se Urad za narodnostne manjšine pri Vladi RH preuredi tako, da bi tudi Romi dobili svoj oddelek. To bi jim omogočalo lažje reševanje njihovih težav na Hrvaškem. Prepričan sem, če bi hrvaška vlada upoštevala naš predlog, danes ne bi imeli opravka z diskriminacijo romskih otrok v hrvaških šolah.

Franc Strašek

2. VSESLOVENSKO SREČANJE V DRŽAVNEM ZBORU REPUBLIKE SLOVENIJE

Na pobudo in v organizaciji Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je bilo 8. julija letos v slovenskem Državnem zboru že drugo Vseslovensko srečanje predstavnikov Slovencev iz vsega sveta. Poleg predstavnikov Slovencev v zamejstvu, iz Italije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške, so se srečanja udeležili tudi Slovenci po svetu, od severa do juga, vzhoda do zahoda zemeljske oble.

Slovenski dom v Zagrebu in Zvezo slovenskih društev na Hrvaškem sta predstavljala predsednik in podpredsednik **Darko Šonc** in **Franc Strašek**. Zbrane so pozdravili predsednik Državnega zbora **Borut Pahor**, **Franc Pukšič**, predsednik Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, dr. **Iztok Simoniti**, državni sekretar na Ministrstvu za zunanje zadeve in vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu ter **Janez Janša**, predstavnik največje opzijske poslanske skupine. Govorniki so poudarili, da so Slovenci v zamejstvu in po svetu pomemben del slovenskega naroda in da lahko enakovredno prispevajo k vsestranskemu razvoju države. Cilji Slovenije na področju odnosov s Slovenci v zamejstvu in po svetu so ohranjanje in rast slovenske identitete, jezika, kulture in kulturne dediščine. Spodbujanje in krepitev sodelovanja Slovencev po svetu z matično državo, ravno tako pa tudi sodelovanja med njimi samimi. Spodbujanje vključevanja Slovencev, ki živijo izven Slovenije, ter njihovih organizacij v vsa področja življenja v Sloveniji. Odnos do vseh Slovencev, ki živijo izven Slovenije, mora biti enakovreden, ne glede na politično pripadnost, kraj, kjer se nahajajo, ali vzrok odhoda iz Slovenije.

Sledila so poročila predstavnikov Slovencev iz vseh koncev sveta. Predsednik Slovenskega doma in Zveze slovenskih društev na Hrvaškem **Darko Šonc** je v svojem nagovoru bil precej radikalen. Pristojne slovenske državne organe in navzoče je seznanil s težko politično klimo in težavami Slovencev na Hrvaškem zaradi nerešenih meddržavnih vprašanj.

Franc Strašek

SESTANEK PREDSEDNIKOV KROVNIH ORGANIZACIJ ZAMEJSKIH SLOVENCEV

V lepem mestecu ob sami slovensko-madžarski meji v Porabju je 10. in 11. oktobra državni sekretar Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu **Iztok Simonitti** sklical sestanek vseh predsednikov krovnih organizacij v zamejstvu.

Letos nas v Monoštru ni dočakalo tako lepo vreme kot lani, ampak dež. Srečanje je bilo v Slovenskem kulturnem centru, zgrajenem pred štirimi leti, ki je centralna ustanova porabskih Slovencev in v katerem delujeta Zveza Slovencev na Madžarskem, radio Porabje, tu pa so tudi večnamenska dvorana za sestanke, hotel, velika restavracija, teniška igrišča in drugo. Center res deluje reprezentativno in vzbuja celo majhno ljubosumje ter željo, da bi nekaj podobnega bilo lepo imeti tudi v Zagrebu.

Po prihodu in kratkem pogovoru z predsednikom **Jožetom Hirnōkom** smo udeležili večerje na povabilo slovenskega konzula v Monoštru. Drugi dan je bil bolj deloven. Po pozdravnih besedah državnega sekretarja Iztoka Simonitija smo ga kar obsuli z informacijami o dejavnosti posameznih društev Slovencev in s težavami, s katerimi se vsako društvo srečuje na drugačen način. Glavna tema sestanka je bil sicer javni razpis slovenske vlade za financiranje programov društev v letu 2003. Sklenili smo, da morajo vsa društva,

ki se želijo potegovati za finančna sredstva, zelo natančno preučiti razpis ter predlagati realne in kvalitetne programe in jih tudi finančno oceniti. Z velikim zadovoljstvom smo lahko slišali, da nam je Urad vedno na razpolaganje in v pomoč za še tesnejše sodelovanje tako med društvi kot tudi s samim Uradom.

Po zelo okusnem kosilu v restavraciji kulturnega centra, kamor nas je povabil Joža Hirnok, smo se razšli vsak na svojo stran in se ob spremstvu dežja dogovorili, da se prihodnje leto srečamo v Zagrebu.

Darko Šonc

SEJA SVETA ZVEZE SLOVENSkih DRUŠTEV NA HRVAŠKEM

Na osnovi določil statuta Zveze slovenskih društev na Hrvaškem je njen predsednik **Darko Šonc** 26. septembra sklical sejo Sveta zveze. Na seji so bili prisotni vsi delegati iz slovenskih društev na Hrvaškem: Slovenskega doma v Zagrebu, Bazovice z Reke, Triglava iz Splita in dr. France Prešeren iz Šibenika. Slovensko društvo Lipa iz Dubrovnika je izostanek svojega predstavnika opravičilo.

V ospredju razprave sta bili dve temi: sprejem v članstvo Zveze novoustanovljenega slovenskega društva Istra iz Pulja in priprave dokumentov za programsko ureditev dejavnosti slovenskih društev na Hrvaškem v letu 2003. Svet Zveze je ugotovil, da Slovensko kulturno društvo "Istra" izpolnjuje vse pogoje za sprejem v Zvezo in ga soglasno sprejel kot novo članico slovenskih društev na Hrvaškem. Svet Zveze poudarja, da je vsako novo združevanje

Slovencev na Hrvaškem dobrodošlo, še zlasti zaradi presenetljivih podatkov zadnjega popisa prebivalstva na Hrvaškem o številu Slovencev, ki se je v zadnjih desetih letih kar prepolovilo. Ti podatki zahtevajo resen premislek o tem, kdo in kaj storiti, da bi se trend upadanja števila Slovencev na Hrvaškem zaustavil.

V drugem delu razprave je bilo govora o pripravi dokumentov in strokovni izdelavi programov dejavnosti v letu 2003 za Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško. Pri tem smo

društva opozorili, da morajo svoje predloge pravočasno dostaviti Zvezi. Sklenili smo, da bomo o tem s člani slovenskih društev na Hrvaškem organizirali poseben sestanek, predvsem zaradi izmenjave izkušenj in navodil za strokovne izdelave programov. Načrt programskih dejavnosti za prihodnje leto mora namreč vključevati tudi izdelavo dokumentov z zaključnim računom o realizaciji finančnih sredstev za programsko dejavnost v letu 2002.

Franc Strašek

SEJA SABORSKEGA ODBORA ZA ČLOVEKOVE PRAVICE IN PRAVICE NARODNOSTNIH MANJŠIN IN SABORSKEGA PODODBORA ZA PRAVICE NARODNOSTNIH MANJŠIN

Predsednik saborskega Odbora za človekove pravice in pravice narodnostnih manjšin **Furio Radin** in predsednik Pododbora za pravice narodnostnih manjšin **Boris Graljuk** sta 29. julija sklicala skupno sejo. Na dnevnem redu je bila le ena točka: predlog ustavnega zakona o pravicah narodnostnih manjšin (hitri postopek), ki ga je na seji predstavil in obrazložil podpredsednik hrvaške vlade **Goran Granić**. V obširni raspravi, ki je sledila, so se vrstile šte-

vilne pripombe na predlog zakona, deljena pa so bila tudi mnenja, da je zakon potrebno sprejeti po hitrem postopku. **Franc Strašek**, podpredsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem in Slovenskega doma v Zagrebu, je nezadovoljen s predlogom zakona predlagal, da se o zakonu v Saboru razpravlja po redni proceduri, to je v najmanj dveh branjih. Prav tako je zahteval, da se pred drugo razpravo v zakon vključijo spremembe in dopolni Sveta narodnostnih manjšin Republike Hrvaške, ki ponuja

precej boljše zakonske rešitve nakopičenih manjšinskih vprašanj na Hrvaškem. Strašek je poudaril, da se ne strinja s predlogom zakonskih določil o številu saborskih poslancev iz vrst narodnostnih manjšin RH, o sestavi Sveta za narodnostne manjšine RH in sedanjega Ura-da za narodnostne manjšine pri hrvaški vladi. Na seji je sprejet sklep, da naj saborski poslanci predlagani ustavni zakon obravnavajo po redni proceduri.

Franc Strašek

POPIS PREBIVALSTVA: VSE MANJ NAS JE

Hrvaški zavod za statistiko je sredi junija končno objavil uradne rezultate popisa prebivalstva iz leta 2001. Hrvaška ima skoraj štiri milijone in pol prebivalcev, kar je za 6 odstotkov manj kot leta 1991. Na vprašanje o narodnostni pripadnosti se je kar 90 odstotkov vprašanih izreklo za Hrvate. Med manjšinami je največ Srbov, dobrih 200.000 oziroma 4,5 odstotka. Pred desetimi leti jih je bilo 560.000. Podobna usoda je doletela tudi Slovence na Hrvaškem. Leta 1991 nas je na Hrvaškem živelo 22.367, lani pa le 13.173 oziroma 9.194 manj. Slovenci smo tako z 0,3 odstotka šesta manjšina na Hrvaškem. Pred nami so še Bošnjaki z 0,47, Italijani z 0,44, Madžari z 0,37 in Albanci z 0,34 odstotka.

Če pogledamo podrobneje po županijah največ Slovencev živi v Zagrebu in sicer 3.225, kar predstavlja 0,41 odstotka vseh prebivalcev Zagreba. Zagrebška naselja z največ Slovenci so Trnje, Donji Grad in Gornji Grad - Medveščak. V Primorsko-goranski županiji živi 2.883 Slovencev, od tega največ v Matuljih, Klani in Čaborju. V Istrski županiji živi 2.020 Slovencev, največ v mestih Buje, Brtonigla in Grožnjan. *(tb)*

ODSTOTEK IN ŠTEVILO SLOVENCEV PO MESTIH IN ŽUPANIJAH

Istrska županija	0,98%	2.020
Primorsko-goranska županija	0,94%	2.883
Medmurska županija	0,44%	522
Mesto Zagreb	0,41%	3.225
Krapinsko-zagorska županija	0,31%	439
Varaždinska županija	0,30%	562
Karlovška županija	0,24%	340
Zagrebška županija	0,19%	601
Splitsko-dalmatinska županija	0,16%	746
Zadarska županija	0,16%	267
Osješko-baranjska županija	0,15%	480
Dubrovniško-neretvanska županija	0,13%	163
Šibensko-kninska županija	0,13%	143
Koprivniško-križevška županija	0,11%	131
Sisačko-moslavačka županija	0,10%	181
Bjelovarsko-bilogorska županija	0,09%	120
Liško-senjska županija	0,07%	39
Virovitiško-podravska županija	0,07%	67
Požeško-slavonska županija	0,07%	59
Brodsko-posavska županija	0,05%	93
Vukovarsko-sremska županija	0,04%	92

OKROGLA MIZA "POBUDA ZA USTANOVITEV MANJŠINSKEGA FORUMA"

Srbska skupnost na Reki je 27. in 28. maja v hotelu Bonavia organizirala okroglo mizo na temo "Pobuda za osnutek manjšinskega foruma Reke in Primorsko-Goranske županije". Poleg predstavnikov manjšinskih organizacij s tega območja so se okrogle mize udeležili še pristojni organi mesta Reke in Primorsko-Goranske županije, saborski poslanci **Željko Glavan**, prof. **Milorad Pupovac** in **Furio Radin**. Svet narodnostnih manjšin Republike Hrvaške je predstavljal **Franc Strašek**, **Stefani Marsaj** je prišla iz Odbora za manjšinska vprašanja Sveta Evrope in **Maruška Petrucci** iz Minority

Rights skupine iz Londona, ki se ukvarja z uveljavljanjem mednarodnih standardov pri zaščiti manjšinskih pravic. Predstavniki slovenskega društva Bazovica na Reki se kljub povabilu okrogle mize niso udeležili.

Tema okrogle mize je bila ustanovitev manjšinskega foruma, ki ne bi deloval kot ovira oblasti, temveč bi pomagal pri iskanju in reševanju skupnih in posamičnih vprašanj, ki bremenijo pripadnike manjšinskih skupnosti. Forum bi združeval delovanje manjšinskih predstavnikov in lokalne samouprave, povezoval bi strokovnjake za manjšinska vprašanja in prispeval k skupnem delu manjšinskih društev,

vse v cilju vzpostavljanja regionalne mreže in priprave standardov, določenih v Okvirni konvenciji za zaščito narodnostnih manjšin.

Stefani Marsaj je dejala, da je pobuda za ustanovitev manjšinskega foruma prvi korak za boljše povezovanje manjšinskih organizacij in njihovih pripadnikov. Poudarila je, da je velika težava predvsem v tem, ker lokalne oblasti ne želijo izvajati določil Okvirne konvencije o manjšinah in drugih mednarodnih dokumentov, ki jih je Hrvaška podpisala in ratificirala. Obljubila je, da bo Svet Evrope še naprej budno pazil na usklajevanje nacionalne zakonodaje z mednarodnimi dokumenti *Franc Strašek*

PETA PROSLAVA KULTURNEGA USTVARJANJA NARODNOSTNIH MANJŠIN

3. novembra je bila v veliki dvorani "Vatroslav Lisinski" že peta proslava kulturnega ustvarjanja narodnostnih manjšin na Hrvaškem. Pokrovitelj manifestacije je hrvaški predsednik **Stjepan Mesić**. V njegovem imenu je podpredsednik vlade **Ante Simončić** pozdravil navzoče

veleposlanike, vse izvajalce ter občinstvo.

Nastopili so predstavniki 15 manjšin, kot gosti pa mešani pevski zbor Lira z molitvijo v hebrejščini. Režiser prireditve je bil **Tonko Jovič**, povezovalca posameznih točk pa **Gordana Gadžić** in **Zijad Gračić**. Najprej se je predstavila Zveza slovenskih društev na Hrvaškem. To so bili pevski zbor Slovenski dom Zagreb, KPD Slovenski dom Bazovica iz Reke, SD Triglav iz Splita in ženska skupina DS Dr. France Prešeren iz Šibenika. Njihov skupni nastop je bil veličasten. Zapeli so pesmi **Janka Mikulavpa Kernjak**: Rož, Podjuna, Zila; Protuletje v priredbi **Ubalda Vrabca** in Teče mi vodica v priredbi **Franceta Marolta**. Dirigirali so **Franjo Bradvica**, **Franc Kene** in **Mario Krnić**. Kvaliteta zborov ni bila vprašljiva niti organizatorju, saj so prav naši pevci in pevke na

začetku prireditve zapeli hrvaško himno.

Potem so se vrstili pevski zbori in folklorne skupine z zanimivimi programi, značilnimi za njihove narode. Posebej so nas navdušili nastopi mladih in otroških skupin, ker pomeni, da se bo življenje teh narodov na Hrvaškem še dolgo, če ne večno, ohranilo. In kaj bo z nami Slovenci? Po zadnjem popisu prebivalstva nas je na Hrvaškem vse manj. Očitno bi morali slediti izkušnjam tistih narodov, ki so uspeli kulturno dediščino in zavednost prenesti tudi na mlade.

Poleg prireditve je bila v predverju organizirana tudi razstava tiskovin narodnostnih manjšin, o kateri pa obiskovalci niso izvedeli kaj dosti. Zato pa je bila do zadnjega sedeža nabito polna dvorana navdušena nad nastopi pripadnikov narodnostnih manjšin na Hrvaškem.

Sij

RAZSTAVA TOMAŽA ŠEBREKA V ŠIBENIKU

Končno smo tudi v Šibeniku dočakali, da so se v skromno kulturno življenje mesta vključili Slovenci. Tako smo 18. oktobra s ponosom odprli razstavo mladega, perspektivnega slikarja in kiparja **Tomaža Šebreka** v ateljeju sv. Kerševana. O umetniški in življenjski poti mladega ustvarjalca je spregovoril Pavle Roca. Tako je nabito poln atelje sv. Kerševana izvedel, da **Tomaž Šebrek** sodi v skupino naših redkih likovnih ustvarjalcev, ki si sicer niso uspeli pridobiti formalne likovne izobrazbe, vendar so z intenzivnim delom uspeli dokazati, da so poti do umetniške zrelosti lahko različne. Kot eno najbolj uspešnih dosedanjih ciklusov umetnika velja omeniti "Topoglavce", ki so bili predstavljeni tako v slikarskih kot kiparskih delih.

Pred uradno otvoritvijo je, sicer za takšen kulturni dogodek morda malce nenavadno, zapela glasbena skupina Prešernovke slovenskega kulturnega društva Dr. France Prešeren iz Šibenika. Zapele so venček slovenskih ljudskih pesmi ter zaslužno prejele velik aplavz. Po ogledu umetniških del, ob zakuski in pogovoru, smo se poslovili od mladega umetnika, ki nam je obljubil, da nas spet obišče ob zaprtju razstave.

Mira Knežević

DEJAVNOSTI SLOVENSKEGA DOMA KPD BAZOVICA REKA

V KPD Bazovica Reka smo slavnostno proslavili Dan državnosti Republike Slovenije, letos pa tudi Dan državnosti Republike Hrvaške. Slavnost se je začela z odprtjem razstave kovinorezov našega rojaka **Vinka Klovorja** z naslovom *Živeti v svetlobi*. V nabito polni dvorani je predsednik Bazovice **Vitomir Vitaz** v krajšem priložnostnem govoru med drugim poudaril, da sta Slovenija in Hrvaška del Evrope, ki se združuje in del sveta, ki želi v sožitju ustvarjati skupne vrednote in zna živeti z razlikami. Da se tega zaveda tudi društvo je pokazal pester program, v katerem so poleg domačega zbora pod vodstvom **Franja Bravdice** in folklorne sekcije pod vodstvom **Duška Đurđulova**, nastopile še deklince ritmične sekcije KUD Fratellanza, italijanske manjšine na Reki in Žejanski zvončari (kurenti iz bližnjega obmejnega naselja Žejane) pod vodstvom **Maura Doričiča**. Ob petju istrske "himne" *Krasna zemlja*, ki so jo spremljali zvoki harmonike, se jim je pridružil kar pol dvorane. Program je zaključila dramska skupina Bazovice pod vodstvom neutrudnega vodje **Alojza Usenika**, ki je tokrat, seveda v slovenščini, pripravil kolaž dramskih tekstov hrvaškega avtorja, popularnega reškega novinarja in satirika **Eda Stojčiča**. Nastopajoči niso nasmejali le gledalcev, ampak navdušili tudi samega avtorja, ki se je z Alojzom Usenikom dogovoril o priredbi treh drugih tekstov za nastop na odru Bazovice.

Poleti je vodstvo reške Bazovice začelo obnavljati fasado poslopja, saj naše društvo letos praznuje 55. obletnico delovanja. Stavba je bila nekdaj v lasti znanega reškega veletrgovca, našega rojaka **Josipa Gorupa**, leta 1952 pa je dana v uporabo društvu Bazovica.

Julija smo organizirali konzularni dan, ki je bil, predvsem zaradi zamenjave starih potnih listov, izredno dobro obiskan. Dejavnosti pa smo nadaljevali v začetku septembra in za člane in obiskovalce pripravili informacije o bližnjih predsedniških volitvah v Sloveniji. Vsem, ki so to želeli, smo omogočili vpis v seznam volilcev in pomagali pri zahtevah za glasovanje.

Pestro je bilo tudi prvo sredo v oktobru, ko smo gostili slovenskega konzula na Hrvaškem **Marjana Ristića** in njegovo sodelavko **Ivanko Filipan**. Ta dan pa naj bi v bodoče postal tudi reden konzularni dan, ko naj bi pomagali ne le rojakom, ampak tudi številnim dnevnim migrantom, ki potrebujejo dovoljenja za bivanje zaradi zaposlitve ali študija v Sloveniji.

Z novim šolskim letom se je v Bazovici začel dopolnilni pouk sloven-

skega jezika, ki ga že deseto leto zapored vodi mag. **Marija Donadić**. Veliko zanimanje za opravljeni izpit slovenščine so pokazali predvsem slovenski pomci in drugi reški srednješolci in študenti, ki si želijo študirati v Sloveniji. Vsako leto se tako slovenščine uči več kot 30 ljudi, letos pouk poteka v treh skupinah. Zanimivo je, da precej interesa za učenje slovenščine kažejo tudi odrasli, ki pa jih v društvu zaenkrat še ne moremo sprejeti.

Marjana Mirković

SODELOVANJE Z ILIRSKO BISTRICO

19. oktobra smo na Reki gostili mešani pevski zbor društva upokojencev iz Ilirske Bistrice. Zbor vodi **Dimitrij Grlj**. Naše društvo se je namreč nedavno tudi uradno vključilo v tamkajšnjo Zvezo kulturnih društev. V prvem delu prireditve je zapel MePZ Bazovica pod vodstvom **Franja Bravdice**. V drugem delu pa so zapeli gostje in zbrane tako navdušili, da so morali na željo polne dvorane svojemu nastopu dodati še tri pesmi.

Dan kasneje je Ilirsko Bistrico obiskala naša dramska skupina pod vodstvom **Alojza Usenika**. V Domu za starejše občane so uprizorili odlomek iz komedije **Z. Bajsića** "Glej, kako lepo se začinja dan" in dramatizacijo teksta reškega satirika **E. Stojčiča** "Antraks". **Meri Maržetić** je predstavila svoje besedilo "Ljubav u staračkom domu", program pa je s svojimi čarovniškimi mojstrovčinami popestril mladi **Andrej Škedelj**. Poleg varovancev Doma so si nastop ogledali tudi številni zunanji obiskovalci, o njihovem zadovoljstvu pa priča povabilo dramski skupini Bazovice na naslednje gostovanje, prihodnjo pomlad.

KLUB ŠTUDENTOV KPD BAZOVICA NA ŠTUDENTSKI ARENI V LJUBLJANI

Aktivni članci reške Bazovice, študentki **Marjana Košuta** in **Barbara Riman**, sta se kot predstavnici Kluba študentov KPD Bazovica od 15. do 17. oktobra v Ljubljani udeležili letošnje študentske Arene, sejemske-izobraževalne prireditve za mlade. Po vrnitvi sta pohvalili dobro organizacijo projekta, ki na enem mestu ponuja obilico informacij in različne vsebine s področja izobraževanja, kulture, športa in še marsičesa, kar zadeva življenje mladih. V kvalitetnem izobraževalnem programu v obliki seminarjev in okroglih miz, sta predstavnici z Reke izbrali dve temi, prvo o študiju Slovencev iz zamejstva in drugo o tem, kaj Evropa prinaša Slovincem.

Marjana Mirković

OBNOVLJENO POSLOPJE KPD BAZOVICA REKA

Kot lep uvod v decembrsko proslavo ob 55. obletnici društva smo v KPD Bazovica na Reki po večmesečnem obnavljanju in urejanju fasade v soboto, 12. oktobra, tudi uradno odprli poslopje Slovenskega doma. Slovesna otvoritva v vrtu pred poslopjem Doma se je začela s himno "Bazovica" v izvedbi našega mešanega pevskega zbora. Prireditve so se udeležili slovenski veleposlanik na Hrvaškem **Peter Andrej Bekeš** ter številni gosti iz Slovenije. Iz Državnega zbora sta prišla državni podsekretar **Uroš Pirnat** in strokovna sodelavka v Komisiji za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu **Breda Mulec**. Slovensko zunanje ministrstvo je predstavljala svetovalka v Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu **Barbara Sušnik**, prišli pa so tudi predstavniki lokalnih oblasti, med njimi reški župan **Vojko Obersnel**.

Predsednik Bazovice **Vito Vitaz** je pozdravil vse navzoče in poudaril, da je društvo pred petimi leti, ob 50. obletnici delovanja, slovesno odprlo preurejeno notranjost Slovenskega doma. Pet let kasneje pa smo uspeli obnoviti tudi zunanost poslopja. Dodal je, da društvo ves čas uspešno opravlja svojo osnovno nalogo: ohranja materino besedo in pesem, s kulturnim delovanjem pa bogati sebe in okolje, v katerem živi. Hkrati se je zahvalil vsem, ki so kakorkoli pomagali pri obnavljanju poslopja, saj sami tega zagotovo ne bi zmogli. Po besedah Vitaza gre posebna zahvala Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu in prejšnji državni sekretarki **Magdalenii Tovornik** ter nekdanjemu slovenskemu veleposlaniku na Hrvaškem mr. **Boštjanu Kovačiču**. Vitaz je prebral tudi pozdravno pismo predsednika Zveze slovenskih društev na Hrvaškem **Darka Sonca**, ki nam je zaželel, "da prenovljeni prostori društva postanejo središče še bogatejšega družabnega in kulturnega življenja, v katerega bodo člani radi prihajali".

Obiskovalce je pozdravil tudi prejšnji predsednik društva **Marjan Keber**, saj je v njegovem mandatu društvo na sebe prepisalo poslopje in zašlo pripravljati obnovo fasade. Pobudo za ureditev poslopja je sredi devetdesetih dal tedanji predsednik **Vinko Žibert**, ki je prav tako izrazil zadovoljstvo nad doseženim, vendar se zaradi bolezni sobotne slovesnosti ni mogel udeležiti.

Navzoče je nagovoril slovenski veleposlanik na Hrvaškem **Peter Bekeš**, kateremu je to bil prvi, vendar, kot je dejal, ne tudi zadnji obisk na Reki. Kot eno od svojih najpomembnejših nalog je izpostavil sodelovanje in pomoč pri ohranjanju slovenske skupnosti na Hrvaškem. Pohvalil je delo članov Bazovice, da so dobri gospodarji ter jim zaželel tako zagnano in uspešno delovanje tudi v prihodnje. Dodal je, da so narodnostne manjšine resnični kulturni mostovi med državami in njihove zagotovljene pravice jasno odražajo stopnjo demokratičnosti neke družbe.

Reški župan **Obersnel** in predstavnik Urada primorsko-goranskega župana **Branko Škrobonja** pa sta v kratkem priložnostnem govoru poudarila predvsem, da je Reka multikulturno mesto, v katerem živi in dela trinajst narodnostnih manjšin, na kar je ponosna in kar jo tudi bogati. Sledilo je družabno srečanje, na katerem je MePZ Bazovica zapel "Jurjevanjem" in "Napitnico", številni člani in gosti pa so se, dobro razpoloženi in ob pogrnjenih mizah, ob veselem zvoku harmonike in pesmi Josipa Juriševiča tudi zavrteli.

Marjana Mirković

PETER ANDREJ BEKEŠ, SLOVENSKI VELEPOSŁANIK NA HRVAŠKEM:

ČE NE POMLADITE MANJŠINE, BO PRIŠLO DO NEPOPRAVLJIVE ŠKODE

Novi slovenski veleposlanik na Hrvaškem Peter Andrej Bekeš je dolžnost nastopil 18. julija, ko je izročil poverljivo pismo hrvaškemu predsedniku Stjepanu Mesiću. O svojih prvih vtisih, pričakovanjih in načrtih v prihodnjih štirih letih je posebej spregovoril tudi za Novi odmev.

V Zagrebu ste že nekaj mesecev. Kakšni so vaši prvi vtisi o državi in mestu samem, predvsem v primerjavi s Slovenijo?

- V letih pred razpadom Jugoslavije sem naletel na podatek, da je bila Hrvaška približno za polovico bolj razvita od takratnega jugoslovanskega povprečja, Slovenija pa dva in polkrat. Ta razmerja so se v zadnjih desetih, dvanajstih letih po razpadu Jugoslavije potrdila. Slovenija je imela večino tega časa na razpolago za razvoj, Hrvaška pa ga je skoraj polovico porabila za vojno, ki ji je bila vsiljena. Tako se je pravzaprav šele zadnjih sedem let v kolikor toliko normalnih razmerah priključila razvojnemu prizadevanjem tranzicijskih držav.

S tega vidika tukaj nisem doživel pravzaprav nič posebej presenetljivega. Če že, potem le nekaj pozitivnega. Zagreb daje vtis dobro urejenega mesta, z živahnim, vendar dobro urejenim prometom, dobro ponudbo in pravzaprav ne daje dovolj avtentične slike celotne Hrvaške. Če velja, da New York ni Amerika, potem velja tudi, da Zagreb ni tipična Hrvaška. Tipična Hrvaška se namreč bori s problemi in to človek lahko vidi, če se napoti v okolico Zagreba ali pa še dlje v notranjost te, sicer ne velike, vendar zelo razsežne države.

Kako ocenjujete zdajšnje raven meddržavnih odnosov?

- Mislim, da se pogosto dramtizira, predvsem z ocenami, ki so razpoložensko zgrajene na posameznih dogodkih. Za pošteno oceno je potrebno imeti pred sabo celoto odnosov in tako celovito zgrajena ocena bi morala biti boljša od teh javnih. Dejstvo namreč je, da smo podedovali nekaj težkih problemov, ki so rezultat deloma neurejenih razmerij v nekdanji državi, deloma neuresničenih načrtov in predpostavk, ki se niso realizirali. Pri tem mislim na nuklearko, kjer smo soočeni s popolnoma drugačno situacijo, kot je bila zamišljena pred več kot 30 leti. Takrat se je

začela gradnja prve krške nuklearke, druga ni bila nikoli zgrajena in to seveda vključuje neko asimetrijo, ki jo je potrebno razrešiti.

Popolnoma nova je tudi situacija okrog državne meje, ki je v tej sodobni obliki nikoli ni bilo. Verjetno pa nekaj dodatnih skrbi ali celo frustracij povzroča dejstvo, da se bliža čas, ko bo ta meja postala del schengenskih zunanjih meja. In mogoče se del tukajšnje javnosti in celo odgovornih ljudi šele v zadnjem času začena zavdati, da je to proces, ki ga ne bo mogoče spreminjati.

No, ampak po spremembi oblasti leta 2000 na Hrvaškem se je kar nekakor glasno pričakoval velik napredek v odnosih med Slovenijo in Hrvaško.

- Ta pričakovanja so bila takrat simetrična in mislim, da so bila iskrena na obeh straneh. Morda so bila ravno zaradi tega veselja in optimizma, ki je zavladal na obeh

straneh, razreševanja teh vprašanj, ki fizično niso velika - čeri se skrivajo v slabo raziskanih psiholoških in podobnih, težko oprijemljivih prostorih - le nekoliko podcenjena. In pokazalo se je, kar je prineslo tudi določeno razočaranje, da velikih problemov kar tako zlahka ne bo moč rešiti. Dobra volja ni dovolj, potrebno je veliko trdega, resnega dela. Ne samo strokovnega dela pravnikov, ekonomistov in drugih, ki so sodelovali v različnih pogajanjih pri iskanju rešitev. Potrebno bo opraviti tudi veliko političnega dela z lastnimi notranjimi javnostmi. Mislim, da je ravno deficit tega dela pripeljal do zastojev in razočaranj. Zlasti pri meji.

Za kakšne odnose med Slovenijo in Hrvaško si boste pa vi prizadevali? Kako vidite svojo vlogo v Zagrebu?

- To ni skrivnost. Moja glavna vloga je najprej vloga predstavnika Slovenije in njenih interesov, tudi obrambnih. To se da na najboljši način početi tako, da se maksimalno upoštevajo razmere in tudi interesi republike Hrvaške. Dobro urejeni odnosi so po mojem prepričanju samo tisti, ki upoštevajo interese in razmere v obeh partnerskih sosednjih državah. To ni samo moje stališče, ampak tudi stališče sedanje vladne koalicije in parlamentarne večine v Sloveniji. S Hrvaško je edino pametno graditi dobre, prijateljske odnose v smeri strateškega partnerstva.

ŽELJKA PODOBNIK, ČLANICA UPRAVE TRIGLAV OSIGURANJA D.D. REKA:

SMO NA VISOKEM ČETRTEM MESTU MED ZAVAROVALNICAMI

Ime Zavarovalnice Triglav je na Hrvaškem postalo precej popularno v zadnjih mesecih zaradi privatizacije Croatia osiguranja. Tudi zato smo se o uspehih in načrtih te zavarovalniške hiše pogovarjali s članico uprave Željko Podobnik.

Zavarovalnica Triglav je največja zavarovalniška hiša v Sloveniji. Od kdaj pa je "Triglav" prisoten tudi na Hrvaškem tržišču?

- Zavarovalnica Triglav preko

svojih pravnih prednikov uspešno deluje na hrvaškem tržišču že več kot 35 let. Društvo je namreč od leta 1967 do 1976 poslovalo v sklopu Zavarovalniškega zavoda Triglav Ljubljana. Od leta 1977 do leta 1990 je delovalo kot del Zavarovalniške skupnosti Triglav Ljubljana, od leta 1990 pa je poslovalo kot del delniškega društva Zavarovalnice Triglav Ljubljana. Leta 1993 se je Društvo registriralo na reškem Trgovinskem sodišču pod imenom "Sava osiguranje d.d." s

središčem na Reki in od takrat tudi samostojno deluje na hrvaškem zavarovalniškem tržišču. Lani je uprava Društva začela postopek restrukturiranja poslovanja, v katerem naj bi se produkti zavarovanja in informatična podpora iz Ljubljane prenesla v Zagreb. Oktobra lani se je tako društvo tudi preimenovalo v "Triglav osiguranje d.d. Reka".

Kje vse je "Triglav osiguranje" prisotno na Hrvaškem?

- Zavarovalnica ima svoje pos-

lovnice in podružnice na Reki, v Zagrebu, Pulju, Čakovcu, Koprivnici in Varaždinu. S tem dobro pokrivamo področje Istre, Kvarnerja ter zahodne in severozahodne Hrvaške, želimo pa se seveda tudi širiti. Preko mreže predstavnikov in agencij se želi Društvo čim bolj približati svojim zavarovancem, tako v ponudbi uslug pri sklepanju pogodb, kot tudi pri čim hitrejšem reševanju nastalih škod. Cilj naše zavarovalnice je "zadovoljna stranka - zavarovanec", saj je to

Po zadnjem popisu prebivalstva je Slovencev na Hrvaškem za polovico manj kot pred desetimi leti. Slovensko skupnost na Hrvaškem ste že spoznali. Kateri so po vašem mnenju razlogi za takšen upad števila Slovencev na Hrvaške in kaj bi bilo moč storiti, da se to stanje izboljša?

- Razlogov je več. Naštel bi samo nekatere, ki pa niso v celoti raziskani. Eden od vzrokov je gotovo ta, da se skoraj celo dvajseto stoletje matična entiteta Slovenija, bodisi kot upravna enota, pozneje kot federalna enota v nekdanji Jugoslaviji ni načrtno ukvarjala s slovensko manjšino na Hrvaškem. Vsekakor pa ne s takšno intenziteto, kot se je, po takratnih ocenah, z bolj ogroženima manjšinama v Avstriji in Italiji. In seveda se rezultati tega vidijo. Eden od njih je neurejeno šolstvo. Pravzaprav razen kulturne dejavnosti nobena druga dejavnost ni zaznavna za tukajšnjo manjšino.

Drugi razlog je, da se zaradi odsotnosti šolstva in drugih, zlasti za mlade zanimivih dejavnosti, manjšina ni uspela reproducirati. Rezultat tega je populacija, ki precej presega povprečno starost hrvaškega prebivalstva. In če bodo stvari šle naprej v tej smeri, lahko računamo, da slovenske manjšine na Hrvaškem kmalu ne bo več. Razlog je tudi neurejeno financiranje, šibak materialni položaj, odsotnost ekonomske podlage, ki bi dala manjšini neko potrebno ekonomsko moč in z njo povezano samozavest, avtonomijo in tudi temelje za razvijanje aktivnosti.

Tretji razlog pa je dokaj čustveno obravnavanje preostalih odprtih vprašanj med Slovenijo in Hrvaško, ki jih po mojem mnenju niti ni tako veliko in niso tako zelo težka. Čeprav se je že pokazalo, da tudi niso popolnoma lahka. Vse to vpliva na manjšino. Temu lahko dodamo še jezikovno sorodnost, kulturno referenco, ki pospešuje procese asimilacije. Če želimo ohraniti slovensko manjšino na Hrvaškem, bo aktivnosti in pomoč potrebno zastaviti tako, da se bo mlajši del pripadnikov manjšine začel aktivno vključevati. Razlogi za to obstajajo, saj je po uradnih številkah slovenska manjšina na Hrvaškem še vedno ena od pomembnejših slovenskih manjšin, po moči celo enaka manjšini na Koroškem.

Če tega v nekaj naslednjih letih ne bomo dosegli, bo prišlo do nepopravljive škode. Slovenija ima ustavno dolžnost in inštitucije, ki so pri tem dolžne pomagati. Kot sem lahko videl na predstavitvi kulturne dejavnosti pripadnikov manjšin pa se tudi v republiki Hrvaški ustvarja tako vzdušje, ki bo omogočalo ohraniti našo manjšino.

Pa lahko slovenska manjšina na Hrvaškem pri tem upa tudi na vašo pomoč?

- Lahko, seveda v mejah tistega, kar mi določa dunajska diplomatska konvencija. Veste, da se diplomati ne smejo vmešavati v notranje zadeve drugih držav, saj je to ena največjih kršitev pravil mednarodnega prava.

Vse, kar je v okviru mojih zmožnosti, pa bom seveda storil z velikim veseljem in tudi z veliko zavzetostjo. Kajti prepričan sem, da je to eden od tistih kamnov, na katerih lahko v prihodnje gradimo trdne in prijateljske odnose med državama.

Kakšna pa je po vašem mnenju vloga slovenskih organizacij na Hrvaškem, predvsem na tej meddržavni ravni?

- Gre za del civilnodružbene strukture, ki predstavlja relativno majhen delež hrvaškega prebivalstva. Pomembno je, da gre za večinoma urbane prebivalstvo, ki živi v velikih političnih in gospodarskih središčih na Hrvaškem. Že s tem dejstvom imajo velik vpliv na najbolj razvit del hrvaškega družbenega okolja. Pomemben del tega prebivalstva živi tudi v največjih centrih vzdolž meje, tako da lahko vplivajo tudi na vzdušje ob meji. Tvorijo del tiste populacije, ki ima interes za sodelovanje, za ohranjanje odprtih meja. Na meddržavne odnose vplivajo seveda s svojimi osebnimi, družinskimi in drugimi človeškimi vezmi, tudi kulturnimi navezadnje, ustvarjajo in tkejo neko mrežo dnevnega sodelovanja. To pa je tista mreža, ki je morda celo bolj trdna, kot še tako tesni politični odnosi. Politika ima pravzaprav nalogo te odnose ugotavljati in ustvarjati pogoje za njihovo nadaljevanje.

Boste v prihodnjih štirih letih reden gost Slovenskega doma v Zagrebu?

- Bom, z veseljem. Kadar me boste povabili in kadar mi bodo druge obveznosti to dopuščale. Vsekakor pa najmanj enkrat mesečno.

Tanja Bernard

Peter Andrej Bekeš se je rodil 12. avgusta 1946 v Celju. Leta 1970 je diplomiral na Pravni fakulteti v Ljubljani, dve leti kasneje pa opravil sodni izpit in vpisal magistrski študij na katedri za ustavno pravo. Bil je sodni pripravnik na okrožnem sodišču v Kopru (1970-72), svetovalec na slovenskem Ustavnem sodišču (1972-74), sekretar Komisije za ustavna vprašanja RK ZSLD Slovenije (1974-75), član izvršnega odbora RK ZSDL za ustavna vprašanja in varstvo okolja (1975-1980), namestnik sekretarja na Republiškem sekretariatu za pravosodje, upravo in proračun (1980-82). V letih 1983/84 je bil svetovalec za ustavna vprašanja v predsedstvu RS, kasneje pa direktor Centra za družboslovne raziskave (1985-89). Od leta 1990 do 1995 je bil višji predavatelj na Višji upravni šoli Univerze v Ljubljani. Leta 1996 je bil imenovan za slovenskega veleposlanika v Rimu. Zadnji dve leti je bil vodja sektorja in državni podsekretar Sektorja za mednarodnopravne zadeve na slovenskem zunanem ministrstvu. Tekoče govori angleško, hrvaško, italijansko, francosko, srbsko, pasivno pa špansko in rusko. Je poročen in oče dveh otrok.

edina prava pot k večletnem obojestranskem sodelovanju.

Kakšen je delež "Triglav osiguranja" na področju zavarovanja na Hrvaškem in v katerih zavarovanjih je najmočnejši?

- "Triglav osiguranje" je na visokem, četrtem mestu zavarovalniških hiš na Hrvaškem za neživiljenjska zavarovanja. Glede življenjskih zavarovanj naš čas šele prihaja, kar kažejo tudi rezultati prodaje teh zavarovanj v zadnjih dveh mesecih. Najmočnejši smo v avtomobilskem zavarovanju, ki predstavlja kar 52 odstotkov, zavarovanja lastnine 20, življenjska 10, zavarovanja prevoza in kredita 8

odstotkov, preostalih 10 odstotkov pa vsa ostala zavarovanja. Skupaj gledano je Društvo lani zabeležilo kar 14,5 odstotno rast v primerjavi z letom poprej.

Pred nekaj dnevi ste odprli novo poslovnico v Zagrebu.

- Poslovnica je na površini kar 1250 m². Glede na strateške cilje "Triglav osiguranja" in na gospodarsko zmogljivost v Zagrebu, ureditev poslovnice predstavlja osnovo za kvalitetno ponudbo uslug sedanjim in prihodnjim zavarovancem.

Zavarovalnica Triglav je bila glavni kandidat za nakup večinskega deleža Croatia osiguranja.

Hrvaška vlada je njeno ponudbo zavrnila. Ali boste tudi v prihodnje na nek način poskušali sodelovati s Croatia osiguranjem?

- Zavarovalnica Triglav d.d. Ljubljana je bila res glavni kandidat za nakup večinskega deleža Croatia osiguranja. Hrvaška vlada je njeno ponudbo najverjetneje zavrnila zaradi nerešenih lastniških odnosov v zavarovalnici, pa tudi zaradi pritiska javnosti, da Croatia osiguranje ostane v hrvaški lasti. No, ne glede na vse to, še vedna obstaja želja za sodelovanje s Croatia osiguranjem. V kakšni obliki, pa bo pokazal čas.

Tanja Bernard

KAJ JE NOVEGA V SLOVENSKO-HRVAŠKIH ODNOSIH

Rogaška Slatina - Slovenski in hrvaški minister za zunanje zadeve **Šime Lučin** in **Rado Bohinc**

sta se 12. junija dogovorila o sodelovanju policij obeh držav med turistično sezono, predvsem o prometni regulaciji.

Zavzela sta se za čim manjše zastoje na mejnih prehodih ter za izogibanje incidentom pri plovi v Piranskem zalivu.

Zagreb - Namestnik premierja **Dražen Budiša** je na poslansko vprašanje, ali je hrvaška vlada odstopila od dogovorjenega sporazuma o poteku slovensko-hrvaške meje, 12. junija odgovoril, da bo vlada upoštevala večinsko mnenje v saboru, ki sporazumu nasprotuje. To je dan kasneje potrdil tudi premier Ivica Račan, ko je dejal, da dogovorjena rešitev meje na Hrvaškem nima podpore.

Zagreb - Poslanski klub stranke HSLS je 12. junija v saboru gostil strokovnjake s področja energetike, ki so saborskim poslancem svetovali, naj ne ratificirajo dogovorjenega sporazuma o krški nuklearni. Svetovalec predsednika Mesića **Esad Prohić** je ocenil, da bi bila za Hrvaško najboljša mednarodna arbitraža, saj naj bi sporazum državo stal do 5 milijard kun.

Zagreb - Hrvaški zavod za statistiko je 17. junija objavil uradne rezultate popisa prebivalstva iz leta 2001. Slovencev na Hrvaškem je skoraj za polovico manj kot pred desetimi leti oziroma s številko 13.173.

Skopje - 18. junija se je na četrtem sestanku sestal Skupni odbor za sukcesijo diplomatsko-konzularnih predstavništev nekdanje SFRJ. Predstavniki držav so se dogovorili, da bo Hrvaška dobila rezidenco v Oslu, vredno 1.4 milijonov dolarjev, hišo z dvema stanovanju v Washingtonu, vredno 1,2 milijona dolarjev, stavbo Generalnega konzulata v Frankfurtu, vredno 4,1 milijon dolarjev ter stanovanje v Trstu, vredno 400.000 dolarjev.

Krško - Občina Krško je s podpisi 31 poslancev na slovensko ustavno sodišče vložila zahtevo za presojo ustavnosti meddržavne pogodbe med Slovenijo in Hrvaško o krški nuklearni. S tem so tudi zaustavili glasovanje o ratifikaciji tega sporazuma v slovenskem parlamentu.

Bled - Pred začetkom ministrskega srečanja pobude za sodelovanje srednjeevropskih držav v podporo miru (CENCOOP) 20. junija se je gostitelj, slovenski obrambni minister **Anton Grizold**, srečal s hrvaškim kolegom **Jozom Radošem**. Grizold je pozdravil napovedano vključitev Hrvaške v CENCOOP, Radoš pa se je Sloveniji zahvalil za podpro. Ministra sta dosedanje sodelovanje med državama na obrambnem področju dobro ocenila, poudarila pa sta tudi pomembnost delitev izkušenj med državama znotraj srednjeevropske pobude.

Ljubljana - Slovenska vlada je na redni seji 20. junija s sklepom določila ceno in pogoje vnovične dobave električne energije iz NEK družbi HEP, če parlamenta obeh držav do 1. julija ne ratificirata sporazuma o NEK. Ponudili so ceno v višini 29,697 evrov za megavatno uro. Hrvaško elektrogospodarstvo je takšno ponudbo zavrnilo.

Piranski zaliv - Hrvaški minister za notranje zadeve **Šime Lučin** je 24. junija prepovedal

protestno zborovanje istrskih ribičev na sredini Piranskega zaliva. Ribiči so s plovkami na sredini zaliva na dan državnosti želeli opozoriti na nerešeno vprašanje morske meje med Slovenijo in Hrvaško.

Zagreb - Predsedniki hrvaških koalicijskih strank so 26. junija na izrednem sestanku odločali o usodi sporazuma o NEK. Predsednik socialno-liberalne stranke **Dražen Budiša** je napovedal, da njegova stranka ratifikacije sporazuma ne bo podprla, saj Slovencem omogoča samovoljno zaprtje nuklearne in razlastitev Hrvaške.

Zagreb - Hrvaška stranka prava je 26. junija vložila ustavno tožbo zoper hrvaško vlado zaradi podpisa sporazuma o Jedrski elektrarni Krško. Stranka meni, da je sporazum neustaven v tistem delu, ki omenja skladiščenje radioaktivnih odpadkov.

Zagreb - Saborski odbor za gospodarstvo je 27. junija potrdil zakon o ratifikaciji sporazuma o Jedrski elektrarni Krško. K sporazumu so dodali še amandma, po katerem bo Hrvaška lahko umaknila svojo ratifikacijo, če Slovenija do 31. decembra letos ne ratificira sporazuma tudi sama.

Zagreb - Hrvaški sabor je 28. junija začel razpravo o ratifikaciji sporazuma o Jedrski elektrarni Krško. Sporazumu so nasprotovale vse opozicijske stranke in Budišev HSLS, ki je tudi bojkotiral glasovanje. Zaradi nesklepčnosti sabor ni glasoval o sporazumu.

Zagreb / Ljubljana - 1. julija se je iztekel rok, v katerem naj bi slovenski in hrvaški parlament ratificirala sporazum o Jedrski elektrarni Krško.

Zagreb / Ljubljana - S 1. juli-

jem je začel veljati dodatni protokol o prosti trgovini med Slovenijo in Hrvaško, s kateri je dodatno liberalizirana trgovina s kmetijsko-živilskimi izdelki. Dodatna sprostitev trgovine naj bi okrepila slovenski izvoz na hrvaški trg.

Zagreb - Hrvaški sabor je 3. julija ratificiral sporazum o Jedrski elektrarni Krško. Zanj je glasovalo 82 poslancev, proti jih je bilo 41. Glasovanje je razdelilo poslance socialno-liberalne stranke in dva dni kasneje povzročilo odstop **Ivice Račan** z mesta premierja.

Zagreb - Na hrvaškem gospodarskem ministrstvu so 4. julija odprli zavezujoče ponudbe za nakup večinskega deleža Croatia Osiguranja. Najboljšo ponudbo je dala slovenska zavarovalnica Triglav, kar 105 milijonov evrov.

Mokrice - 11. julija sta se srečala predsednik Slovenske ljudske stranke **Franc But** in predsednik Hrvaške kmečke stranke **Zlatko Tomčić**. Spregovorila sta tudi o odnosih med državama.

Zagreb - Novi slovenski veleposlanik na Hrvaškem **Andrej Peter Bekeš** je 18. julija izročil poverljivo pismo hrvaškemu predsedniku **Stjepanu Mesiću**. Ob tem je ocenil, da bo predvsem s strpnostjo mogoče rešiti odprta vprašanja med državama. Poudaril je, da sta Slovenija in Hrvaška tudi do zdaj odlično sodelovali in Mesiću prenesel posebne pozdrave slovenskega predsednika **Kučana**. Mesić je opozoril, da je za obe državi politično najbolj občutljivo vprašanje meje, vendar izrazil upanje, da bosta državi tudi to vprašanje kmalu rešili.

Zagreb - Hrvaški državni inšpektorat je 19. julija odpečatil 51 slovenskih in bosanskih počitniških domov na Hrvaškem, saj so svoje poslovanje uskladili s hrvaškimi zakoni. Po hrvaškem zakonu o trgovskih družtvih in gostinskih dejavnostih se tuja pravna ali fizična oseba lahko ukvarja s turizmom le, če ima na Hrvaškem prijavljeno trgovsko društvo ali podružnico.

Zagreb - Hrvaška vlada je na seji 22. julija objavila seznam petih podjetij, ki so izbrana kot možni kupci 25-ih odstotkov naf-

ne družbe INE. Med njimi ni slovenskega Petrola.

Bežanec - 23. julija sta se v zagorskem dvorcu Bežanec na delovne srečanju sestala slovenski in hrvaški zunanji minister **Dimitrij Rupel** in **Tonino Picula**. Dogovorila sta se, da bosta do septembra pripravila protokol o sodelovanju med obema ministrstvom ter sporazum o regionalnem sodelovanju in partnerstvu. Ministra sta spregovorila tudi o tem, zakaj hrvaška vlada ni izbrala Petrola, kot enega od možnih kupcev v privatizaciji Ine. Odprtih vprašanj med državama se nista dotikala.

Piranski zaliv - Avgusta so se na morski meji med Slovenijo in Hrvaško dan za dnem vrstili ribiški incidenti. Slovenija je obtožala hrvaške ladje, da vstopajo v slovensko morje, Hrvaška pa slovenske ribiče, da vstopajo v hrvaške vode. Tudi zunanji ministrstvi obeh držav sta si v tem mesecu izmenjali kar nekaj protestnih not. V okviru prizadevanj za prekinitvev incidentov v Piranskem zalivu sta se 14. avgusta po telefonu pogovarjala tudi oba premierja **Janez Drnovšek** in **Ivica Račan**, ki sta zaostritev odnosov ocenila kot nesmiselno.

Mokrice - O reševanju ribiških zapletov so 14. avgusta spregovorili člani mešane komisije za izvajanje maloobmejnega sporazuma. Pogovarjali so se o spornih vprašanih ribištva in sicer o izdajanju ribiških dovolilnic in kvotah ulova.

Sečovelje - Hrvaški policisti so 21. avgusta aretirali piranskega občinskega svetnika **Joška Jorasa**, ker na mejnem prehodu Sečovelje ni hotel pokazati osebnih dokumentov.

Po odločitvi sodnika bi Joras moral v zaporu preživeti 30 dni.

Ljubljana - Slovenska vlada je 26. avgusta Jorasu ponudila denarno pomoč v višini 250.000 tolarjev za plačilo denarne kazni

umaškega sodnika za prekrške. Joras je ponudbo zavrnil.

Gornja Radgona - Ministra za kmetijstvo Slovenije in Hrvaške **Franc But** in **Božidar Pankretić** sta 27. avgusta parafirala protokol o zaključku pogajanj o kmetijstvu, povezanih s sprejemom Hrvaške v CEFTO. Dogovorila sta se o carinski stopnji za pšenico, izvoznih kvotah za mineralno vodo, oljčno olje in ribje konzerve.

Zagreb - Vladajoče hrvaške koalicijske stranke so 29. avgusta sprejele odločitev, da bo Hrvaška za rešitev spora o meddržavni meji predlaga mednarodno arbitražo.

Zagreb - Hrvaški premier **Ivica Račan** je 30. avgusta v Banskih dvorih sprejel predstavnike hrvaških ribičev, ki nasprotujejo sporazumu o maloobmejnem prometu med Slovenijo in Hrvaško. Ribiči so od premirja zahtevali, da Hrvaška slovenskim ribičem prepove lov v hrvaškem morju. Račan jim je dejal, da je nastale težave možno reševati z dodatnimi pogajanjmi, vendar le v okviru ratificiranega sporazuma.

Piranski zaliv - Načelnik istrske policijske uprave **Milan Petković** je 2. septembra potrdil, da sta dve slovenski ribiški ladji okrog 11h dopoldne prestopili črto razmejnitve v Piranskem zalivu, kar je povzročilo revolt hrvaških ribičev. Petković je zanikal izjave slovenskih ribičev, da so njihovi hrvaški kolegi vstopili v slovenske vode. Zaradi novega incidenta je hrvaško zunanje ministrstvo slovenskemu veleposlaništvu izročilo protestno noto, zunanja ministra **Rupel** in **Picula** pa sta izmenjala nekaj pisem.

Zagreb - Na hrvaškem ministrstvu za znanost in tehnologijo sta 4. septembra slovenska ministrica za šolstvo **Lucija Čok** in hrvaški minister za znanost **Gvozden Flego** podpisala protokol o sodelovanju na področju izobraževanja. Protokol med drugim hrvaškim in slovenskim dijakom in študentom omogoča študij v obeh državah pod istimi pogoji, kot jih imajo domači študenti.

Zagreb - Sodišče v Umagu je 6. septembra sprejelo sklep o prekinitvi zaporne kazni za **Joška Jo-**

rasa. Vzrok za takšno odločitev naj bi bilo vidno poslabšanje Jorasovega zdravstvenega stanja, zaradi česar je bil iz umaškega zapore prepeljan v Zagreb in kasneje izpuščen.

Zagreb - Da bi umirila nedavne ribiške incidente na morju sta se 10. septembra sestala slovenski in hrvaški premier **Janez Drnovšek** in **Ivica Račan**. Dogorila sta se o začasnem režimu ribarjenja v maloobmejnem območju. Račan je ob sestanku poudaril, da Hrvaška pri vprašanju meje trdno stoji za mednarodno arbitražo, Drnovšek pa je to omenil le kot skrajno rešitev.

Varaždin - V vasi Cestica se je 11. septembra sestala stalna mešana komisija za izvedbo maloobmejnega sporazuma med Slovenijo in Hrvaško. Govorili so tudi o izvedbi dogovora Drnovšek-Račan.

Zagreb / Ljubljana - Hrvaška in Slovenska vlada sta 19. septembra potrdili začasen režim ribarjenja v Piranskem zalivu in kodeks vedenja ribičev na tem območju. Začasen režim bo veljal 3 mesece, ribiči obeh držav pa bodo lahko lovili od Anakarana do Umaga.

Zagreb - Predsednica uprave Zavarovalnice Triglav **Nada Klemenčič** je 2. oktobra predstavila poslovne cilje te zavarovalnice na Hrvaškem v luči privatizacije Croatia Osiguranja.

Zagreb - Hrvaški sabor je 10. oktobra izglasoval zaupnico premierju **Ivici Račanu**. Glasovanje o nezaupnici premierju in vladi je predlagala stranka HDZ, ker naj bi Račan s parafom na sporazum o meji med Slovenijo in Hrvaško prekršil ustavo in škodoval državi.

Zagreb - Na povabilo predsednika **Stjepana Mesića** je 29. oktobra hrvaško metropolo obiskal slovenski predsednik **Milan Kučan**. Ogle dal si je retrospektivno razstavo slik **Franceta Mihe-**

liča in z Mesićem odšel na zasebno večerjo.

Bled - Slovenski zunanji minister **Dimitrij Rupel** in njegov hrvaški kolega **Tonino Picula** sta na srečanju 30. oktobra pohvalila odnose med Slovenijo in Hrvaško. Ob tej priložnosti sta ministra podpisala tudi protokol o nadaljnjem in poglobljenem sodelovanju med zunanijima ministrstvom.

Zagreb - Notranja ministrica Slovenije in Hrvaške **Rado Bohinc** in **Šime Lučin** sta 6. novembra podpisala Sporazum o prekomajnem policijskem sodelovanju, ki naj bi pripomogel pri preprečevanju nedovoljenih migracij in druge pekomejne kriminalitete.

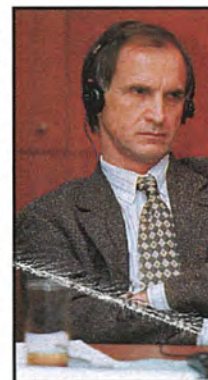
Zagreb - Hrvaška vlada je na seji 7. novembra tudi uradno zavrnila ponudbo slovenske zavarovalnice Triglav za nakup večinskega deleža Croatia osiguranja. Sicer visoka ponudba Triglava je bila nesprejemljiva, ker slovenska zavarovalnica ni rešila svojih lastniških problemov.

Zagreb - Hrvaško ministrstvo za kmetijstvo je 13. novembra sprejelo odločitev o strožjem nadzoru vsake pošiljke slovenskega mleka na Hrvaško. Za takšen ukrep so se odločili po odkritju antibiotika kloramfenikol v slovenskem mleku. Kasnejše analize slovenskega mleka na Hrvaškem niso dokazale prisotnosti kloramfenikola.

Zagreb - Hrvaški fond za privatizacijo je 27. novembra odprl zavezujoče ponudbe za nakup 62,3 odstotka delnic hvarskega hotelskega podjetja Sončni Hvar. Najvišji ponudbi sta dali dve slovenski podjetji Terme Čatež in Kompas.

Ljubljana - Slovenski minister za okolje in prostor **Janez Koopač** je 30. novembra dejal, da je Slovenija pripravljena odkupiti hrvaško polovico Jedrske elektrarne Krško, vendar po nižji ceni kot jo predlaga Hrvaška.

(tb)

DR. JANEZ DRNOVŠEK

Novoizvoljeni predsednik države Janez Drnovšek se je rodil 17. maja 1950 v Celju. Študij ekonomije je zaključil na ljubljanski ekonomski fakulteti, leta 1986 pa je doktoriral iz ekonomskih znanosti na mariborski ekonomsko-poslovni fakulteti. Po uspešni karieri v bančnem sektorju je bil Drnovšek aprila 1989 izvoljen za slovenskega predstavnika v predsedstvu nekdanje SFRJ. Od maja 1989 do maja 1990 pa je bil tudi predsednik predsedstva nekdanje SFRJ. Marca 1992 je postal predsednik Liberalno demokratske stranke Slovenije, aprila istega leta ga je DZ izvolil za predsednika vlade. Po parlamentarnih volitvah leta 1992, na katerih je zmagala LDS, je bil Drnovšek januarja 1993 ponovno izvoljen za mandatarja za sestavo vlade, v katero je povabil še SKD, ZLSD in SDS. Na kongresu na Bledu marca 1994 je pod svojim vodstvom združil Liberalno demokratsko stranko z Demokrasko stranko Slovenije, Zelenimi Slovenije in Socialistično stranko Slovenije v Liberalno demokracijo Slovenije. Svoj tretji mandat kot predsednik slovenske vlade je Drnovšek začel januarja 1997, vodenje vlade pa je po izglasovanju nezaupnici aprila predčasno končal junija 2000. Po zmagi LDS na državnozborskih volitvah 15. oktobra 2000 je Drnovšek oblikoval svojo četrto vlado, v kateri so poleg LDS še ZLSD, SLS in DeSUS. Drnovšek aktivno govori angleško, francosko, špansko, nemško, hrvaško in srbsko.

IZBRALI SMO NOVEGA PREDSEDNIKA SLOVENIJE

10. novembra so bile v Sloveniji tretje predsedniške volitve, hkrati pa so potekale tudi lokalne volitve. Za predsednika države se je približno 1,6 milijona volilnih upravičencev odločalo med devetimi kandidati. V prvem krogu je največ glasov dobil sedanji premier **Janez Drnovšek** in sicer 507.317 oziroma 44,42 odstotka. Sledili so mu vrhovna državna tožilka **Barbara Brezigar** z 351.154 glasovi oziroma 30,75 odstotka, predsednik SNS **Zmago Jelinčič** s 97.145 glasovi oziroma 8,51 odstotka. Predsednik uprave zdravstvene zavarovalnice Vzajemna **France Arhar** je dobil 7,59 odstotka, upokojeni profesor **France Bučar** 3,24, profesor filozofskih znanosti **Lev Kreft** 2,25, profesor obramboslovja **Anton Bebler** 1,85 odstotka, sopredsednik stranke Nova Slovenija **Gorazd Drevenšek** 0,86 in slikar **Jure Cekuta** 0,54 odstotka. Volilna udeležba v prvem krogu predsedniških volitev je bila 72,03-odstotna.

Ker v prvem krogu noben kandidat ni dobil večinske, več kot 50-odstotne podpore volivk in volivcev, je bil za izbor predsednika države po-

treben drugi krog. Slovenski volivci so tako na prvo decembrsko nedeljo izvolili novega, drugega predsednika države. 52-letni dosedanji predsednik vlade Janez Drnovšek je s približno desetodstotno prednostjo premagal Barbaro Brezigar. Po sicer še neuradnih in delnih rezultatih je za Drnovška glasovalo 56,3 odstotka, za Brezigarjevo pa 43,6 odstotka volivcev. Volilna udeležba v drugem krogu je bila 64,5-odstotna.

Po objavi neuradnih in delnih volilnih izidov je Drnovšek izjavil, da se začenja novo obdobje tako zanj kot za državo, ter izrazil prepričanje, da je podpora volivcev priznanje za dosedanje delo in rezultate, ki jih je dosegla Slovenija. Kampanja je bila po njegovi oceni trda in precej odprta, a korektna, protikandidatki Barbari Brezigar pa je čestital za "borbo in soliden rezultat".

Ob predsedniških so v 11 mestnih in 182 "navadnih" občinah potekale tudi volitve za župane in mestne oziroma občinske svetnike. V prvem krogu lokalnih volitev 10. novembra so volivke in volivci izvolili nove predstavnike v organih lokalnih skupnosti, hkrati so v 132 občinah izvolili tudi nove župane, medtem ko v 61 občinah nobeden od predlaganih kandidatov ni dobil zadostnega števila glasov, zato so glasovanje ponovili 1. decembra. Največ županov, kar 46, ima SLS, nato ji sledi LDS, ki ima 29 županov. Izvoljenih je bilo 18 županov, ki jih je kandidirala SDS, 14 županov pa prihaja iz vrst ZLSD. Nsi ima štiri župane, po enega pa imajo parlamentarna SNS in zunajparlamentarna Nacionalna stranka dela in Zveza za Primorsko. Največ županov, kar 61, jih je sicer bilo neodvisnih; torej so na volitvah nastopili s podpisi volivk in volivcev, 18 izvoljenih županov pa je kandidiralo s podporo več različnih strank. Ob tem naj omenimo še to, da je bil za novega župana Novega mesta izvoljen nekdanji slovenski veleposlanik na Hrvaškem **Boštjan Kovačič**.

Tanja Bernard

KAKO SMO VOLILI V ZAGREBU

Na Hrvaškem so volitve za predsednika države potekale v prostorih slovenskega veleposlaništva na Hrvaškem. V volilni komisiji so bili **Franc Strašek**, konzul **Marjan Ristič**, **Miroslava-Maria Bahun** in **Tanja Borčić Bernard**. V prvem krogu volitev 10. novembra je bilo na volilnem seznamu 400 slovenskih državljanov s stalnim prebivališčem v tujini in pet zdomcev. Od tega največ iz Zagreba, Pulja in Reke. Volitev se je udeležilo 40 volivcev, precej pa jih je svoje glasovnice poslalo po pošti. Večina jih je volila za **Janeza Drnovška**.

V drugem krogu je bilo na volilnem seznamu 424 slovenskih državljanov, na veleposlaništvu pa jih je volilo 53. Novost letošnjih volitev v primerjavi s prejšnjimi je bila v tem, da so na veleposlaništvu lahko volili tudi tisti slovenski državljanji, ki dosedaj niso bili vpisani v slovenski volilni imenik. Republiška volilna komisija je namreč na zahtevo veleposlaništva takoj preverila ali državljan lahko voli.

Seveda pa je tudi letos bilo nekaj tistih, ki so želeli voliti na veleposlaništvu in imajo stalno prebivališče prijavljeno v Sloveniji. Ti spadajo v skupino zdomcev in povabilo na volitve dobijo na prijavljeni naslov v Sloveniji. Če želijo oddati svoj glas na veleposlaništvu, morajo o tem vnaprej obvestiti republiško volilno komisijo, ki jih uvrsti na volilni seznam v tujini.

Volilnice na veleposlaništvu v Zagrebu je bilo odprto od 9 ure zjutraj do petih popoldne, ko je volilna komisija odprla volilno skrinjico, preštela glasove in izid volitev sporočila na republiško volilno komisijo v Ljubljano. (tb)

NI MIRU V SLOVENIJI

potem ko se je novi predsednik **Janez Drnovšek** poslovil od položaja premiera, je vjati slovenske vlade prevzel mladi ekonomist, bivši finančni minister in funkcionar LDS **Tone Rop**. Po analizah slovenskih komentatorjev preobratov v politiki vlade do konca mandata leta 2004 ni za pričakovati, ker Rop po slovesu Drnovška ne bo odstopil od smernic, oblikovanih v zadnjem desetletju. Največ presenečen je bilo na lokalnih volitvah, saj je vodilna LDS, denimo, izgubila položaj županje v slovenski prestolnici, kjer je kandidatka naslednikov zveze komunistov (ZLSD) **Danica Simšič** premagala dosedanja županjo **Viko Potočnik**. Tako LDS nima županov v največjih slovenskih mestih - Ljubljani, Mariboru, Kopru, Celju, Novi Gorici ... Ker je Drnovšek napovedal, da bo po izvolitvi zamrznil članstvo v LDS, se pripravljaja boj za njegovo nasledstvo v najmočnejši slovenski stranki, ki je na oblasti od leta 1992, z izjemo kratkega obdobja vlade **Andreja Bajuka** leta 2000.

Glavni zadevi, s katerima se ukvarja slovenska politika, je vstop v Nato in EU. Čeprav je bila Slovenija na novembrskem vrhu Nata v Pragi povabljen v članstvo, je še vedno zelo močan blok nasprotnikov vstopa v zaveznitvo. Glavni razlogi za nasprotovanje so visoki stroški članstva, napačna politika ZDA in dejstvo, da Slovenija ni varnostno ogrožena. Po javnomnenjskih raziskavah je delež tistih, ki se

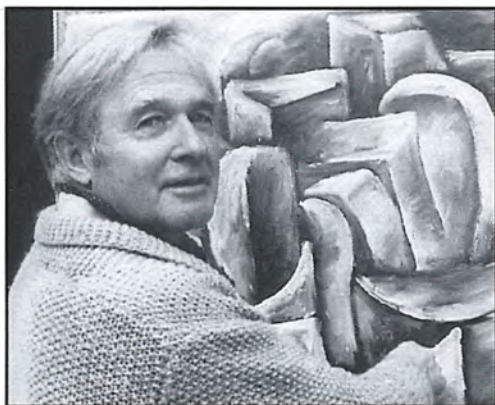

zavzemajo za članstvo v Natu, največ za odstotek ali dva višji od števila nasprotnikov vstopa v Severnoatlantsko zaveznitvo. V politiki - drugače kakor v javnosti - obstaja konsenz o Natu, saj se s članstvom strinjajo vse stranke, z izjemo **Zmaga Jelinčiča** in njegove SNS.

Po praškem vrhu je Slovenijo obiskal ameriški sekretar za obrambo

Donald Rumsfeld in opogumil slovensko vodstvo, vendar mnenj kritikov Nata ni preoblikoval "Druže Rumsfeld mi ti se kurnemo!" je ironična vsebina grafita, ki se je pojavil na neki stavbi v Ljubljani.

Za časopise je bila udarna tema afera z mlekom, v katerem so veterinarji našli škodljivi antibiotik kloramfenikol. Kmetje so, očitno, dodajali mleku prepovedane snovi, da bi bilo kakovostnejše in z manj mikroorganizmov, vendar so na koncu naredili največjo škodo sami sebi, saj so potrošniki izgubili zaupanje v slovensko mleko. Poleg tega so v državah nekdanje Jugoslavije, v katere slovenski mlekarji izvažajo svoje izdelke, z različnimi ukrepi omejili njihovo prodajo, zato niti gospodarska škoda ne bo zanemarljiva. Kdo bo odgovoren za škandal, za zdaj ni znano. Najbolj odločni so kmetje, ki zahtevajo, da mora odstopiti šef veterinarske uprave. Kakor opozarjajo strokovnjaki, je bila afera prenapihnjena, saj so količine kloramfenikola, ki so bile odkrite v mleku, neznatne in menda manj škodljive kot snovi, ki se nahajajo v pitni vodi iz vodovoda. *Peter Žerjavič*

MILAN BERBUČ - SLOVENSKI SLIKAR Z GORNJEGA VRAPČA

Milana Berbuča sta skozi življenje in slikarstvo vedno spremljali dve domovini. Rodil se je 25. maja leta 1920 v Ljubljani. Večino otroštva je preživel v družinski hiši v sv. Križu pod Nanosom v Vipavski dolini. Pokrajina ga je tako prevzela, da se je želel šolati v Ajdovščini, vendar je na zahtevo matere skupaj s sestro dvojčico le ostal v Ljubljani. Tam je tudi končal gimnazijo, vendar se je vedno vračal v Vipavsko dolino.

NESOJENI ARHITEKT

Želel je postati slikar, ker pa Ljubljana takrat ni imela likovne akademije, se je vpisal na študij arhitekture. Bil je eden od priljubljenih Plečnikovih študentov, saj mu je znani arhitekt in kipar opravičeval izostanke s predavanj. Berbuč je namreč raje slikal v naravi, njegov talent za slikarstvo pa je prepoznal tudi Plečnik.

Leta 1942 je Berbuč prekinil študij arhitekture v Ljubljani in odšel v Zagreb. Tam je uspešno opravil sprejemni izpit na Akademiji za likovne umetnosti in spoznal tudi, kasneje svojo drugo ženo, **Vesno Sokolič**. Z Vesno sta skupaj študirala, diplomirala in prijateljevala do leta 1947. Risanje je študiral

pri profesorju **Mujadžiću**, tako imenovani "mali akt" pri profesorjema **Hegedušiću** in **Babiću**. Tretji letnik je končal pri profesorju **Beciću**, v četrtem letniku pa je slikal v klasi profesorja **Marina Tartaglie**. Diplomiral je leta 1946 in leto kasneje prvič razstavljal na Majskem festivalu študentov likovne akademije v zagrebški Moderni galeriji. Ta razstava je tudi dokončno potrdila njegov likovni talent, saj so za naslovnico kataloga izbrali prav Berbučev avtoportret.

Berbuč se je za časa študija ukvarjal tudi s scenografijo. Posebej zanimivo je, da je izdelal scenografijo za Klopčičevo predstavo *Mati*, v režiji **Hinka Nučiča** in izvedbi Dramske sekcije našega Slovenskega doma. Predstava je bila uprizorjena 6. oktobra leta 1945 v tedanjem Malem gledališču (danes Dramsko kazalište Gavela).

AVANTGARDA

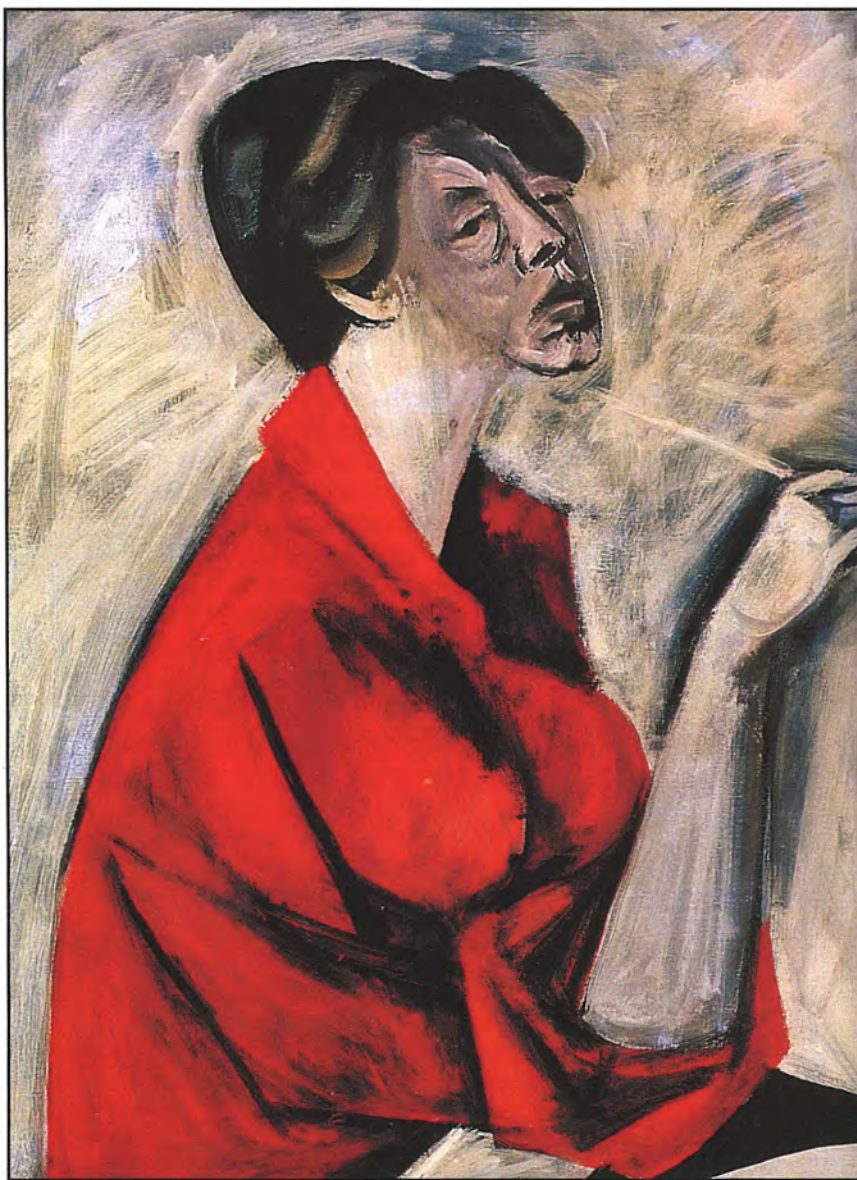
Milan Berbuč se je leta 1947 vrnil v Ljubljano, prav takrat, ko je bila ustanovljena ljubljanska Likovna akademija. Vpisal je podi-

plomski študij pri profesorju **Gabrijelu Stupiću** in ga končal leta 1949. V Ljubljani se je prvič poročil z **Androm Auersperg**. Leta 1951 se mu je rodila hči **Janica**, s katero je bil vse življenje trdno povezan.

Kot eden od najbolj avantgardnih slikarjev najmlajše generacije je z nekaj likovnimi umetniki ustanovil avantgardno skupino, ki se je imenovala Skupina 53. Skupina je prvič razstavljala v ljubljanski Moderni galeriji, kasneje pa v Zagrebu in Beogradu. Leta 1949 je postal član DUUS-a in redno sodeloval na skupinskih razstavah društva. V letih 1954 in 1955 je bil Berbuč na večmesečnem študiju v Amsterdamu, kjer je imel samostojno razstavo v Galerije Le Canard Stadelijk Museum. Obiskal je tudi Pariz in London. Nizozemci so mu ponudili celo nekakšno "rento", da bi ostal pri njih in državi vsako leto podaril dve svoji sliki, vendar Berbuč na to ni pristal in se je vrnil domov v Slovenijo.

VRNITEV V ZAGREB

Leta 1956 se je Berbuč vrnil v Zagreb. Drugič se je poročil s slikarko **Vesno Sokolič**. Ob nedavnem prijetnem pogovoru mi je Vesna odkrila, da "ni bilo mogoče, da se ne bi ponovno našla". Kar štirideset let sta skupaj ustvarjala. Vsak je imel svoj kotiček v ateljeju, vendar nista skušala vplivati eden na drugega. Vesna pravi, kako je kdaj pa kdaj zavzdihnila, ko je pri Milanu videla prekrasno sliko, in pri sebi dejala: "Vidiš, to manjka moji sliki, da bi bila tako lepa, kot je njegova." "Slikala sva sebi v veselje," pravi Vesna. To pa se tudi vidi na njunih slikah. Ko je Berbuč postal član ULUH-a je redno sodeloval na razstavah društva. Ves čas je razstavljal tudi v tujini. Nadaljeval je z avangardnimi poskusi, predvsem po potovanju po Makedoniji in Kotorju, ki sta ga navdihnili za abstraktno ustvarjanje, da bi se v šestdesetih letih vrnil figurativnemu slikarstvu. Kot profesor risanja in umetnostne zgodovine je od leta 1958 do 1967 deloval na gimnaziji na zagrebškem Gornjem gradu. Leta 1960 sta Milan in Vesna kupila hišico na Jadranski obali. Vsako poletje sta skupaj plula, lovila ribe in delala risne zapiske, pozimi pa po njih

slikala. Tako so nastali istrski motivi, v katerih pa je bilo moč zaslediti tudi trdi kamen iz Ajdovščine. Nekateri so to poimenovali za "trdo slikarstvo" in Berbuču celo priporočali, naj se ukvarja s kiparstvom. Vendar je ostal zvest slikarstvu. Skupaj sta potovala po Evropi in Ameriki in vsako leto dva meseca preživela v Parizu. Po zadnjem obisku Pariza leta 1990 je tako nastal ciklus pomladanskih pariških motivov.

GORNJE VRAPČE

Leta 1970 sta Berbuč in njegova žena Vesna na posestvu v Gornjem Vrapču zgradila hišo in slikarski atelje. Milan se je povsem umaknil iz javnega življenja in zgradil svoj osebni slikarski svet. Poleg osebne intimne je največ slikarskega prostora namenjal Primorski in Istri, portretom in pejsajem Gornjega Vrapča. Ustvarjal je tudi na keramiki in motive iz svojih slik prenašal na keramične plošče in krožnike. Za hotel Varaždin v Selcu je v keramiki naredil veliko zidno dekoracijo.

Zadnja leta, ko je bilo bolan, je slikal cvetje. "Kot tih in miren človek, se je verjetno počutil zapostavljen," pravi gospa Vesna in dodaja, da se ni nikdar rinil v ospredje, čeprav si je s svojo umetnostjo tam zagotovo zaslužil svoje mesto. Umril je 26. marca leta 1995.

Ko sem se poslavljajal od Vesne Sokolić, je pripomnila, da bi bilo najino kramljanje bolj prijetno v prostorih njune hiše v Gornjem Vrapču. Hiša je namreč še vedno polna Berbučevih slik, čeprav so številne prodane ali podarjene. Ob povabilu, da jo obiščem, mi je Vesna tudi natančno opisala, kako bom našel hišo. In čeprav sem skregan z orientacijo, bom moral tvegati, če želim slišati še kaj o slikarstvu Milana Berbuča in videti Gornje Vrapče, ne le na sliki, ampak v živo.

Silvin Jerman

Hrvaško društvo likovnih umetnikov je ob sodelovanju Inštituta za umetnostno zgodovino leta 1998 organiziralo retrospektivno razstavo "Berbuč slikarstvo 1945 - 1995". Ob tej priliki so izdali tudi Berbučev monografski katalog. Katalog so financirali hrvaško Ministrstvo za kulturo, Urad za kulturo mesta Zagreba in soproga Milana Berbuča Vesna Sokolić.

35. MEDNARODNI FESTIVAL LUTK - P I F

35. mednarodni festival lutk je letos potekal od 30. avgusta do 6. septembra v Zagrebu. Gledališke predstave so bile zanimive tako za otroke kot za odrasle, saj je bila ponudba izredno pestra. Ali, kot je zapisala direktorica PIF-a **Livija Kroflin**: "PIF je ena velika zabava, ki v osmih dneh servira različne delikatese: tu je lahka hrana, potem hranljiva, malo vitamizirana..."

Bilo je vsega po malem. Nastopajoči so vsi želeli pokazati nekaj zanimivega iz svoje države. Zadnji dan festivala pa smo, sicer izven konkurence, videli tudi eksperimentalno predstavo "Od ene do nule", ki so jo uprizorili lutkarji iz kar štirih držav: Avstrije, Hrvaške, Italije in Slovenije. Lutkarji so govorili vsak v svojem materinem jeziku, režiral je **Zlatko Bourek**.

Slovenija je letos sodelovala s tremi predstavami: "Kakor napravi stari je zmeram prav" Lutkovnega gledališča iz Maribora, "Rdeča kapica" gledališče Glej Ljubljana in predstava "Zgodba na gumb" gledališče Zapik Ljubljana. Ta je prejela nagrado Tiborja Sekelja za najbolj humano sporočilo. Otroški žiri je za najboljšo izbral predstavo iz Tajvana "Ljubezen metulja", festivalski grand prix Milan Čečuk pa je dobila predstava iz Nizozemske "Moliere". Nagrade so bile podeljene še za režijo, animacijo in glasbo.

Ivanka Nikčević

IN MEMORIAM JOŽE POGAČNIK (1933 - 2002)

18. avgusta je na Reki umrl književni zgodovinar akademik **Jože Pogačnik**. Rodil se je 14. marca leta 1933 v gorenjskem mestecu Kovoru pri Trziču. Slavistiko je diplomiral v Ljubljani, doktoriral v Zagrebu. Slovenski jezik in književnost ter primerjalno jugoslavistiko je predaval na univerzah v Zagrebu, Osijeku, Novemu Sadu in Mariboru. Bil je dekan Pedagoške fakultete v Osijeku, kjer je tudi vodil podiplomski študij, kasneje pa je dekanoval v Mariboru. Bil je redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, nosilec Nagrade mesta Osijeka in Herderove nagrade. Kot gostujoči profesor je predaval na ameriških in evropskih fakultetah. Pogačnik je avtor številnih razprav o slovenski in hrvaški književnosti ter primerjalnih študij: Zgodovina slovenskega slovstva (z F. Zadravcem) I-VIII Teze in sinteze, Jernej Kopitar, Parametri in paralele, Na križiščih zgodovine, Teme in dileme, Knjižna srečanja z drugimi itd. Bil je človek velikega znanja in talenta, širokih pogledov in tolerance ter izredne delovne energije. Z generacijami svojih študentov na Hrvaškem, ki so ga zaradi njegovih znanstvenih in človeških kvalitet hkrati spoštovali in imeli radi, je vedno z lahkoto komuniciral. Z njegovo smrtjo ni zelo osiromašena samo slovenska, ampak tudi hrvaška književnost.

Polona Jurinić

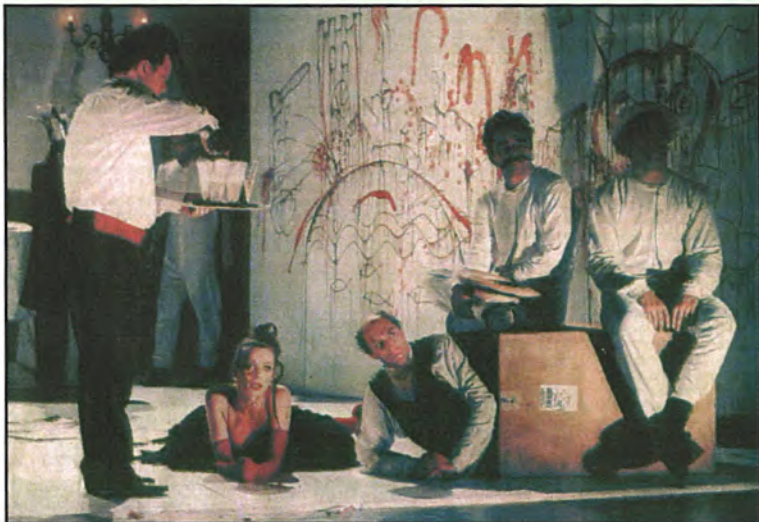

SLOVENSKA KAZALIŠTA NA OVOGODIŠNJIM DANIMA SATIRE

Od 1. do 21. lipnja ove su godine u Zagrebu trajali Dani satire, smotra satiričkih i komičnih predstava po izboru dramaturginje **Željke Udovičić**. Na svečanom otvaranju u Satiričkom kazalištu "Kerempuh" nastupilo je Primorsko dramsko gledališće Nova Gorica s komedijom Carla Goldonija "Zdrahe" (Ribarske svađe) u režiji **Vite Taufera** (ujedno scenografa i kostimografa predstave). Okupivši ekipu odličnih glumaca (neke poznamo i s prijašnjih gostovanja), Taufer je dao oduška mediteranskom temperamentu, no mogli bismo reći da je publiku više odbio no pri-

dobio za svoje viđenje ribarskih svađa. Drugi susret zagrebačke publike sa slovenskim glumištem bilo je 10. lipnja kada je gostovalo Slovensko mladinsko gledališće Ljubljana s tekstom **Alfreda Jarryja** (kojem su ovogodišnji Dani satire bili posvećeni) "Ubu I. del : Poljaki" ponovo u režiji **Vite Taufera**. Više od stoljeća stari tekst ("Kralj UBU" izveden je prvi puta 1896. godine) danas više ne izaziva zgražanje svoje publike nakaradnim riječima i stavovima svojih likova, pa se zato sudionici mogu usredotočiti na izvedbu - no, usudila bih se reći da ni ovaj puta Taufer nije dotaknuo "kazališno biće". Ukratko, mada je riječ o jednom od najboljih slovenskih redatelja, izvrsnim ansamblima i zanimljivim tekstovima, gostovanje slovenskih kazališta prošlo je pomalo u znaku iznevjerenih (velikih) očekivanja, što pokazuje i (ne)dodjela niti jedne nagrade. Međutim, iako ne sa slovenskim protagonistima, na Danima satire sudjelovao je i **Eduard Miler**, dobro znan hrvatskoj publici po odličnim gostovanjima ali i po režijama u zagrebačkim kazalištima. S ansamblom Crnogorskog narodnog pozorišta Podgorica osmislio je predstavu "Joneskomanija", sastavljenu od tekstova Eugena Ionesca, s kojom se nakon dugo vremena crnogorsko glumište ponovo pojavilo na zagrebačkoj sceni 12. lipnja. Mada ugodno gledljiva, ni ova predstava nije bitno doprinjela isčitavanju Ionescovog kazališnog izraza.

Olga Vujović

KULTURNA DOGAJANJA

NEW SWING QUARTET V CIKLUSU DOŽIVETI GLASBO

Le mesec dni od zadnjega nastopa ljubljanskega New Swing Quarteta v dvorani Vatroslav Lisinski smo to skupino spet pozdravili 25. maja v Satiričnem gledališču Kerempuh. Nastopili so v sklopu petega koncerta iz ciklusa Doživeti glasbo pod organizacijo Glasbene proizvodnje in programa Hrvaškega radia. Kot prvi tenor je zapel **Dare Hering**, drugi tenor je bil **Oto Pestner**, bariton **Tone Kozlevčar** in bas **Marijan Petan**. Spremljal jih je Big band Hrvaške radiotelevizije. Predstavili so se z izvedbo nekaj znanih in popularnih skladb negro-spirituala in gospel-songa. Njihova naravna muzikalnost, očitna naklonjenost za črnsko religijsko in popularno glasbo ter večglasno petje uvršča New Swing Quartet med redke svetovne ansamble tega tipa in tako visoke interpretativne ravni. Big band HTV je igral tudi aranžmane **Jožeta Privška** in **Miljenka Prohaske**.

UMETNIŠKA FOTOGRAFIJA V ROVINJU

Pod pokroviteljstvom Ministarstva za turizem, istrske županije in mesta Rovinja je bil 8. junija odprt 13. mednarodni salon umetniške fotografije **MUNDIAL FOTOFESTIVAL**. Predstavilo se je 1178 avtorjev iz 63 držav. V konkurenci umetniške fotografije so avtorji tekmovali v svobodni temi, svetu narave in reporterski fotografiji. Dodeljeno je bilo 50 nagrad. Zlato plaketo Batane je dobil naš **Branko Zorovič**.

19. TEDEN MODERNEGA PLESA

6. junija je v ZeKaeMu gostoval **Emil Hrvat** s predstavo Q and A. Very Private. Verry Pu-

blic. Občinstvo, ki je dobilo posebne prevleke za čevlje, je bilo razdeljeno v dve skupini, vsaka pa je predstavu gledala s svojega dela scene. Vlegli so se na belo podlogo, eden poleg drugega. Moški del predstave je vodil **Ivan Peternelj**, ženski pa **Jana**

Menger. Glavna tema je bila komunikacija - med njim in njo, ene in druge strani gledalcev in umetnikov.

PRIKAZA Z ROVENSKE DRAGE JANČARJA

Založniška hiša Duriex že dalj časa sodeluje z enim od največjih slovenskih esejistov in proznikov srednje generacije **Dragom Jančarjem**. Jančar je pri tem založniku objavil že štiri knjige. Peta je zbirka pripovedk **Prikaza iz Rovenske** v prevodu **Mirjane Hečimović**. Čtivo je zelo zanimivo, tudi zato, ker se deloma nanaša na hrvaške teme. Cena knjige je 100 kun.

POLETNI FESTIVALI IN DOGAJANJA

Julija in avgusta so na Hrvaškem tradicionalno potekali razni poletni festivali od Zagreba do Dubrovnika. Slovenskim umetnikom so bile ob teh priložnostih dodeljene številne nagrade, čeprav so letos gostovali v precej manjšem številu kot v pre-

teklosti. Na prestižnem 53. Dubrovniškem festivalu od 10. julija do 25. avgusta je tako nastopil le režiser **Vito Taufer** in sicer s predstavo Ingropani interesi po tekstu španskega nobelovca **Jacinta Benaventa** in v prevodu **Luke Paljetka**. To je bila zadnja dramska predstava v sklopu Dubrovniškega festivala, uprizorjena na trdnjavi Sv. Ivana.

Na svečanem odprtju 48. splitskega poletja 14. julija je bil na Peristilu premierno uprizorjena opera **Igorja Stravinskega** Oedipus rex

in Simfonija psalmov pod dirigentskim vodstvom **Nikše Bareze** in v režiji **Ozrena Prohića**. Glavni vlogi kralja Edipa in Jokaste sta odpela izvrstni tenor iz Ljubljane **Branko Robinšek** in mezzosopranistka iz Splita **Nelli Manulienko**.

Od 26. julija do 4. avgusta je v

Umagu potekal 3. mednarodni festival komornega gledališča Zlati Lev. Umetniški direktor festivala je bil **Damir Zlatar Fray**. Tema festivala je bila Otroštvo - ključ življenja. Prikazanih je bilo 12 predstav iz Slovenije, Hrvaške in Italije, spremljali pa so jih številni glasbeni, fotografski, slikarski in kiparski dogodki. Od Slovencev so nastopili igralka **Milena Zupančič**, plesalka **Jasna Knez**, fotograf **Tone Stojko** in kipar **Aleš Pirnat**. Grand Prix Zlatega leva je dobila predstava Vera, ljubezen in upanje Von Horvatha v izvedbi Prešernovega gledališča iz Kranja.

Tri enakovredne nagrade za najboljšo vlogo in režijo so dobili **Saša Mihelčič**, za vlogo v predstavi Psihoza 4,48 in v izvedbi Drame SNG iz Ljubljane, **Daria Reichman** za vlogo Elizabete v predstavi Vere, ljubezen in upanje ter **Meta Hočevnar** za režijo predstave Daleč v stran v izvedbi Drame SNG iz Ljubljane.

Na Paškem poletju je julija nastopil slovenski Quartet Tartini, ki je spremljal pianista **Lovra Pogorelića**, umetniškega direktorja festivala. Nastopili so v paški katedrali.

Znamenita šibenska trdnjava Sv. Nikole je bila 2. avgusta prizo-

lani osvojil nagrado za najboljšega debitanta na Beneškem festivalu, na Hrvaškem pa smo ga videli šele leto pozneje.

V okviru Poletja v Varaždinu so 26. julija na svoj račun prišli ljubitelji jazza. S samostojnim koncertom se je predstavil Dejan Pečenko trio iz Ljubljane, v katerem nastopajo basist **Saša Borovec**, rojeni Varaždinec, bobnar **Drago Gajo** in **Dejan Pečenko** na klavirju.

Na Brionih je tudi letos gostovalo gledališče Ulysses. Konec julija je bila na programu predstava Kralj Leara W. Shakespepa, v kateri je nastopil tudi **Ratko Polič**. Av-

rišče koncerta klasične glasbe. Nastopil je slavni Trio Orlando: na violini **Tonko Ninić**, klavirju **Vladimir Krpan** in čelu **Andrej Petrač**.

Na 4. filmskem festivalu v Motovunu je bil 4. avgusta prikazan odličen slovenski film Kruh in mleko **Jana Cvitkovića**. Film je

gusta je bila premierno izvedena Euripidova Medeja. V igralski družini je med drugimi nastopil **Boris Cavazza**. Scenografijo je pripravila **Petra Veber** iz Ljubljane.

Na 30. mednarodnem kiparskem simpoziju v Dubrovi pri Labinu so od 8. avgusta mesec in pol

ustvarjali štirje umetniki iz treh držav: **G. Carlessa** iz Italije, **Mojca Smerdu** iz Slovenije ter **D. Džamonja** in **A. Korkut** iz Hrvaške. Na simpoziju pod okriljem UNESCO in Sveta Evrope so umetniki klesali bel istrski kamen. Džamonja in Mojca Smerdu sta naredila 7. in 8. etapo Bele ceste.

Na 2. mednarodnem festivalu Jazz is back - Grožnjan 2002 so avgusta na 13 koncertih, na katerih je sodelovalo 70 glasbenikov iz sedmih držav, nastopili tudi New Swing Quartet iz Ljubljane.

V galeriji Decumanus na Krku je bila konec avgusta odprta razstava slovenskega akademskega slikarja **Veljka Tomina**. Čeprav živi v Sloveniji, je na vseh njegovih slikah vidno prisotno njegovo poreklo. Rojen je bil namreč v Splitu. Na slikah prevladujejo neskončne količine modre, bleščeče rumene in intenzivne rdeče barve. Motivi slik so iz Hvara, ob dominaciji morja in vegetacije ter Krka, ki ga je umetnik doživel kot urbano sredino z bogato zgodovino.

Kulturno poletje je bilo po mojem mnenju kar pestro, vsak gost hrvaške obale je našel nekaj zase. Slovenci, ki živimo na Hrvaškem, pa se le moramo vprašati, zakaj je bilo tako malo naših rojakov povabljenih k sodelovanju. Hkrati je od 2. julija do 14. septembra v Ljubljani potekal bogat jubilejni 50. ljubljanski poletni festival. Nastopili so številni ansambli in umetniki iz vsega sveta, med njimi pa ni bilo nikogar iz Hrvaške. Zakaj?

Kulturna dogajanja spremljala
Polona Jurinić

GRIPA I KAKO SE ZAŠTITITI?

Influenza ili gripa je infekcija dišnog sustava koja svake godine zahvati milijune ljudi diljem cijelog svijeta. Prouzročena je virusom gripe.

Prvi podaci o gripi potječu od Hipokratovih zapisa, a najozbiljnija pandemija (globalna epidemija) bila je 1918. godine kada je umrlo oko 20 milijuna osoba. Ta gripa nazvana je "španjolka" jer je u vrijeme rata u španjolskim, necenzuriranim novinama objavljena vijest o posljedicama bolesti.

Postoje tri tipa virusa gripe: tip A, tip B i tip C. Sam virus građen je od jezgre i omotača. Na omotaču se nalaze dvije glavne vrste proteina: H i N. Ti proteini imaju svoju ulogu prilikom vezivanja i ulaska virusa u stanicu sluznice te inficiranja stanice. Ljudski organizam prepoznaje H i N proteine kao strane molekule te napada virus na način da proizvodi antitijela usmjerena upravo protiv tih molekula.

Globalni nadzor nad virusom gripe postiže se preko mreže od oko 200 laboratorija u 80-ak zemalja svijeta. Rad svih tih laboratorija se koordinira u 4 velika centra (Atlanta, London, Melbourne i Tokio). Virusi gripe se izoliraju iz bolesnih ljudi te šalju u laboratorije radi identifikacije i obrade uzoraka. Informacije prikupljene u tim centrima koriste se za davanje preporuka vezano uz tipove i sojeve virusa koji se mogu očekivati u nadolazećoj sezoni. Proizvođači cjepiva koriste se tim podacima te, tipično, svake godine proizvedu vakcinu koja je sačinjena od dva soja tipa A i jednog soja tipa B virusa gripe i predstavlja temelj zaštite od infekcije virusom gripe.

Gripa je visoko zarazna te se uglavnom javlja tijekom kasne jeseni, zime ili ranog proljeća. Širi se od osobe do osobe preko aerosola zaraženog iscjetka dišnog sustava (kašalj, kihanje, dodirivanje rukama sluznice nosa ili usta). Gripa zahvaća ljude svih dobnih skupina te izaziva srednje jaku do tešku bolest. Uobičajeni simptomi kod oboljelih od gripe su: iznenađan i brz početak, visoka temperatura (i do 40 stupnjeva Celzijusovih), zimica, ponekad tresavica, bolovi u mišićima, glavobolja, znojenje, suh kašalj, začepljenje nosa, bolno ždrijelo, umor i iscrpljenost te se razlikuje od obične prehlade. Trajanje bolesti je oko 1-2 tjedna, ali ponekad i duže. Povišena temperatura može biti prisutna od 3-8 dana.

Komplikacije gripe mogu biti vrlo ozbiljne. Najčešće se radi o pratećoj bakterijskoj upali pluća, iako i sam virus gripe može biti uzrokom upale pluća, ali i hospitalizacija zbog težine same gripe ili smrt kao posljedica infekcije može

uslijediti.

Za dijagnozu gripe postoji niz laboratorijskih metoda koje se baziraju na brisevima nosa ili ždrijela odnosno na nalazima u krvi bolesnih pojedinaca (razina protutijela na virus gripe). Međutim, tijekom epidemije gripe, liječnici najčešće postavljaju dijagnozu na osnovu samih simptoma i pregleda pacijenta i to sa vrlo visokom točnošću.

Liječenje gripe uglavnom se temelji na

strogom mirovanju, uzimanju većih količina tekućine i pravilnoj prehrani, a od lijekova treba koristiti protuupalne lijekove i to: za djecu do 18 godina ibuprofen, paracetamol itd., a nikako aspirin (zbog vrlo rijetke, ali teške komplikacije pod nazivom Reyeov sindrom koji se povezuje sa infekcijom virusom gripe i uzimanjem aspirina u osoba mlađih od 18, a manifestira se slabošću, povraćanjem i progresivnim mentalnim promjenama kao konfuzijom i delirijem), a za starije je dozvoljen i aspirin. Ponekad je moguće primijeniti i lijekove koji djeluju na sam virus, ali o učinkovitosti, trenutku započinjanja liječenja te dostupnosti tih lijekova postoje kontroverze.

Cjepivo se sastoji od mrtvog virusa gripe (uzgojenog na jajetu) te ne može prouzročiti samu infekciju. Cijepljenje se provodi u listopadu i studenom, ali nije kasno ako se primijeni u prosincu. Neželjeni efekti cijepljenja predstavljaju bolnost mjesta gdje je cijepljenje izvršeno, rijetku alergijsku reakciju jer cjepivo sadrži i neke tvari porijeklom od jajeta, ali, češće kod osoba koje se prvi puta cijepi, može dovesti do osjećaja bolnosti u mišićima, umora te povišene temperature 6-12 sati nakon cijepljenja. Preporučuje se da se cijepljenju podvrgnu osobe za koje se smatra da su pod visokim rizikom od infekcije i težih komplikacija gripe: sve osobe od 50 godina života naviše, korisnici domova za umirovljenike ili drugih institucija za trajnu skrb, osobe s kroničnim bolestima srca, dišnog sustava i bubrega, bolestima krvi, dijabetesom, zatim osobe sa poremećajima imunološkog sustava (oboljeli od maligne bolesti, osobe inficirane HIV-om, pacijenti s transplantiranim organima itd.), svi zaposleni u zdravstvu, osobe koje žive u kućanstvu ili rade s osobama koje su ranije navedene, žene koje će u sezoni gripe biti u drugom ili trećem tromesečju trudnoće te djeca od 6 mjeseci do 18 godina, a koja su na kroničnoj terapiji aspirinom kako bi se izbjegao gore navedeni Reyeov sindrom. Osobe kojima se ne preporučuje cijepljenje su: pojedinci alergični na jaja, osobe sa ozbiljnom reakcijom na prethodno cijepljenje protiv virusa gripe te pacijenti sa ozbiljnijom bolešću uz povišenu tjelesnu temperaturu koja je u tijeku.

Kao zaključak treba reći da gripa predstavlja vrlo čestu bolest koja je dobro poznata. Neke grupe ranije spomenutih osoba su pod visokim rizikom od obolijevanja te se preporuča da se cijepi protiv gripe jer to predstavlja najbolju zaštitu od te bolesti koja se smatra uobičajenom, ali može imati i vrlo ozbiljne posljedice. Cijepljenje se smatra učinkovitim i sigurnim, ali kod nekih ranije spomenutih osoba treba procijeniti, uz savjetovanje s liječnikom, odnos koristi i potencijalnih neželjenih efekata.

*Marcela Ilijić, dr. med.
Miroslav Krpan, dr. med.*

REGRAT - TERAXACUM OFICINALE

Regrat je najbolj znan in razširjen plevel z velikimi zdravilnimi lastnostmi, tako da ga opeva-jo od davnih časov pa vse do današnjih dni. Zdravilna je korenina, listje in cvet, cveti aprila in maja. Korenina vsebuje grenčino taraksin, inzulin, sladkor, veliko kalijevih in drugih rudninskih snovi. Zgodaj spomladi listi vsebujejo veliko C vitamina.

Regrat zdravilno deluje na izločanje, posebej žolča in odstranjuje iz telesa vse strupene snovi. Učinkuje poživljajoče in krepilno. Uporablja se pri protinu, revmatizmu, akutnih oteklinah, kožnih ekcemih, pomaga pri delovanju jeter in žolčnika pri sladkorni bolezni itd. Priporoča se uporaba svežih mladih listov v solati. Za čajni preliv uporabljamo cvetove, liste in sušene korenine in sicer 2 do 3 skodelice čaja na dan. Za zdravje je koristen tudi "regratov sirup". 3 do 4 prgišč regratovih cvetov dobro prekuhamo v 2 litrih vode, precedimo in dodamo 1,5 kg sladkorja in sok dveh limon. Med mešanjem kuhamo, dokler ne nastane sirupasta tekočina. Natočimo v steklenice ali patentne kozarce. Regratov sirup čisti kri. Pospešuje prebavo in učinkuje krepilno.

Cvetka Matko

SLAVNO OBDOBJE HAZENE - MARICA CIMPERMAN

Hazena je bila igra slovanskega porekla, ki je nastala na Češkem leta 1918. Samo ime izvira iz češke besede "haziti", kar pomeni metati. V Zagrebu so prve hazeno začele igrati srednješolke, ki so se kasneje organizirale v Hašku, saj samostojno niso mogle delovati. Javnosti so se prvič predstavile 20. julija 1922, ko sta dve ekipi Haška zaigrali kar med seboj, da bi ljudem pokazali to igro. Mesec dni pozneje je Haškova ekipa spoznala ekipo češkega kluba Židenice in se tako naučila vso tehnično lepoto hazene.

Večja tekmovanja hazene so se začela leta 1933. Sledila so prvenstva in to celo v dveh ligah ter državna prvenstva, največkrat odigrana med predstanicami Zagreba in Beograda. Hrvaška Hazena šport je leta 1934 osvojila naslov, ki ga do takrat ni osvojila nobena igra z žogo. Na ženski olimpijadi v Londonu so namreč dame osvojile prvo mesto. V finalu so proti svojim učiteljicam, Češkimi igralkam,

zmagale z rezultatom 6:4. Dobitnice zlatih olimpijskih medalj so postale **Cimperman, Beznik, Cuvaj, Oman, Bobinski, Kunštek** in **Tonković**.

Marica Cimperman, vratarka v tej ekipi, je bila Slovenka. Rodila se je leta 1908 v Murski Soboti. Bila je vsestrana športnica. Ukvarjala se je tudi z atletiko, plavanjem, namiznim tenisom in nogometom. V namiznem tenisu je bila večkrat tudi prvakinja Jugoslavije: posamično, v parih in mešanih parih. Kot članica športnega kluba "Zagreb" je 24. julija 1938 zaigrala prvo javno žensko nogometno tekmo proti "Damskemu nogometnemu klubu" iz Brna.

Polona Jurinič

IMENAT PRED GOALOM GRADJANSKOG U UTARMIKI PROTIV CONCORDII

TENIS

WIMBLEDON - V prvem krogu velikega angleškega turnirja sta se pomerili **Iva Majoli** in **Tina Pisnik**. Zmagala je zagrebčanka z

rezultatom 6 : 3, 6 : 4.

NEW YORK - V drugem krogu turnirja US OPEN je bila tudi za drugo slovensko tenisačico **Katarino Srebotnik** usodna Majoli. Zmagala je z rezultatom 6 : 4, 6 : 4.

ATLETIKA

ZAGREB - Na stadionu "Mladost" je pred 5000 gledalci potekal zelo zanimiv miting "Hanžekovičev memorijal". **Alenka Bikar** je bila na 100 m šesta,

na 200 m peta. Na 1500 m je bila druga **Jolanda Čeplak**. V metu nju kladiva je bila **Ivana Brkljačić** druga, **Siniša Ergotič** pa v skoku v daljavo tretji.

MÜNCHEN - Na Evropskem prvenstvu sta se najbolj izkazala **Jolanda Čeplak** z zmago na 800 m in **Siniša Ergotič** z drugim mestom v skoku v dalj.

PLAVANJE

BERLIN - Na Evropskem prvenstvu je na 200 m hrbtno novi evropski prvak postal **Gordan Kožulj**. V isti panogi je bil **Marko Strahinja** tretji. Bronasto medaljo sta osvojila tudi **Alenka Kejžar** na 200 m mešano in **Duje Draganja** na 50 m prosto.

VESLANJE

- Na svetovnem prvenstvu v Sevilji sta bili uspešni tako slovenska kot hrvaška posadka. **Iztok Čop** je osvojil drugo mesto, brata **Skelin** tretje, prav tako tretje tudi hrvaški četverec.

KOŠARKA

STUTTGART - V finalu Evropskega juniorskega prvenstva sta se pred 2500 gledalci pomerili reprezentanci Slovenije in Hrvaške. V izredno zanimivi in na-

peti tekmi so na koncu v zadnjih sekundih iz prostih metov zmagali Hrvati z 74 : 72.

SMUČANJE

- V avstrijskem Soledenu se je začela nova smučarska sezona. Prvič v zgodovini svetovnega pokala so zmagale kar tri smučarke. Med njimi je bila tudi 19-letna črnjanka **Tina Maze**. Slovenski uspeh je dopolnila **Alenka Dovžan** z osmim mestom. Solidna je bila tudi **Janica Kostelić** z enajstim mestom. Najbolj pa je prese-netila 15-letna rečanka **Ana Jelušič**, ki je osvojila 23. mesto.

Rok Jurinič

IZLET V VELENJE IN OBISK MUZEJA PREMOGOVNIŠTVA

Da je Slovenija lepa tudi v jesenskem dežju je dokazal naš izlet v Velenje. Pot nas je vodila po dolini reke Save; od Brežic, preko Krškega, Rimskih toplic, Laškega, Zidanega mosta smo prišli v slikovito Celje. Od tam pa proti Saleški dolini, Velenju in Šoštanju. Še ne tako dolgo nazaj je bila to idilična dolina ob južnem podnožju koroških hribov.

Na vzpetini nad Velenjem se dviguje mestni grad, ki se omenja že leta 1275. Današnja oblika je dobil v 16. stoletju in je eden najbolj ohranjenih gradov v Sloveniji. Ob starem naselju je leta 1953 začelo rasti novo Velenje. Za razvoj mesta so bili najbolj pomembni naravni viri. Gre za ogromne zaloge premoga, ki jih v dolžini 11 kilometrov lahko izkoriščajo še 60 let. Z rastom industrijskih pogonov pa so gradili tudi moderno mesto, urejali zelene površine, vrtove, sadili cvetje in gradili lepa stanovanja. Vijugasto strugo reke Pake, ki je nekoč poplavljala zemljišča, so regulirali. Na močvirnatem območju so zgradili novi stadion. Z rudniško industrijo pa se ni spremenilo le življenje v Velenju, temveč tudi podoba samega mesta. Tam, kjer so kopali premog, so nastala turistična jezera. Dva sta velika kot Blejsko jezero, globoka pa 60 metrov. Ob jezerih so izgradili vikend naselja, športna in otroška igrišča, parke in kopalnice.

Industrijski uspeh Velenja, ki se je začel leta 1960, dokazujeta dve veliki podjetji: industrija bele tehnike "Gorenje" in rudnik lignita, največji slovenski rudnik, odprt že leta 1887. Lignit večinoma uporabljata termoelektrarni Velenje in Šoštanj.

Velenje ima 30.000 prebivalcev. Kar 12.000 jih je drugih narodnosti in veroizpovedi. Mesto ima tudi Hrvaški dom, saj se je v Velenje naselilo precej ljudi iz Međimurja in Bosne. Kot spomin na obdobje, ko je nastajalo Titovo Velenje, v središču mesta še vedno stoji največji Titov spomenik, visok kar 15 metrov.

Obiskali smo tudi enkraten podzemni muzej, v katerem se še vedno koplje lignit. Muzeju premogovništva Slovenije je slovensko muzejsko društvo leta 2000 podelilo Valvazorjevo priznanje. Prejel ga je Jože Hudales za posta-

vitev muzeja. Muzej premogovništva je dobil tudi nagrado Fordovega sklada, kot najboljši evropski muzej v tej kategoriji.

Preden smo se spustili 180 metrov globoko nas je gospod **Karel Seme** pozdravil z rudarskim pozdravom "srečno". Dobili smo ogrinjala z velikimi žepi, kamor smo spravili "rudarsko malico" za našo "šihito" pod zemljo. Na glavi smo nosili rdeče čelade in se s starim železnim dvigalom spustili globoko pod zemljo. Tam nas je čakala multimedijška zgodba o začetkih premogovništva v Sloveniji.

V prvem delu muzeja smo videli dom rudarjeve družine s starim pohištvom in način življenja v tridesetih letih prejšnjega stoletja, ko je bila v Evropi najhujša gospodarska kriza. Rudarji so živeli v velikih stanovanjskih kolonijah in so bili vsak dan pod zemljo kar 16 ur. Večje količine premoga so začeli kopati leta 1891, z gradnjo posavske železnice. Elektrarno v Velenju so izgradili leta 1929. Od leta 1975 vsako leto izkopljejo 4 milijone tone premoga.

S posebnimi svetlobnimi efekti in simulacijo potrepa smo doživeli pravo rudarsko nesrečo in razstreljevanje v rudniku. Tako smo lahko v popolnosti doživeli težko skupno življenje rudarjev, ki jih družijo nesebično prijateljstvo v življenju in smrti. Biti "kamerad" drugemu je njihovo geslo. Naš veliki pesnik in dramatik **Anton Aškerc**, ki je bil tudi sam priča temu življenju, nam je, sedeč za mizo, govoril o prvih velenjskih rudarjih in o njihovi zaščitnici Sveti Barbari, ki jo rudarji prosijo za svojo varnost v globini zemlje. Videli smo, kako so odkopavali premog in ga prevažali v majhnih kamionih. Pri tem težkem opravilu so rudarjem pomagali tudi konji. V jame so zašle podgane, ki pa jih rudarji niso ubijali, saj jim je njihov občutek za nevarnost še kako pomagal. Ko bežijo podgane, morajo bežati tudi rudarji. Izvedeli smo, da je v rudarstvu najbolj nevaren plin metan. Slišali smo zvok sirene, ki se je oglasila leta 1893, ko je v dveh eksplozijah metana življenje izgubilo 28 rudarjev. V drugem delu rudnika smo si ogledali moderno opremljene jamske prostore, sodobno zaščito, varnostne naprave. Zaradi vsega tega je velenjski rudnik ocenjen kot eden najbolj opremljenih in najvarnejših rudnikov v Evropi.

"Bog čuvaj večno, naš rudarski SREČNO" nas je pozdravil gospod Seme, s katerim smo preživeli uro in pol v podzemnem svetu. Pristrčno mu se zahvaljujemo za varno in poučno vodstvo. Čeprav sem se po prvih korakih v podzemlju spomnila Dantejeve besede: "Opustite vsako upanje, vi, ki vstopate".

Cvetka Matko

MATIJA V POLETNI ŠOLI SLO- VENSKEGA JEZIKA

To leto je Poletna šola slovenskega jezika potekala v Dijaškem domu Maribor Tezno od 27. julija do 10. avgusta. Bilo nas je 24, starih od 12 do 17 let. Mlajši otroci so bili v osnovni šoli v Sladkem Vrhu in bivali so pri družinah.

Že četrtič, ali petič se udeležujem Poletne šole torej dobro poznam kako funkcionira. Vsako jutro se tri ure učimo slovenščino, potem kosilo in športne in družabne dejavnosti. In seveda te družabne aktivnosti so in najbolj pomembne.

Slovenščina se ni preveč spremenila. V zvezku berem: narek, nedoločnik, osebni zaimki, preteklik... Ampak v spominu so mi več ostali **Cedric** iz Francije-najbolj odštekan tip, **Damjan in Lovro** iz Združenih arabskih emiratov, **Božica** iz Hrvaške... Velikokrat smo šli na kopalnice z velikim toboganom. Uživanje!

Imeli smo nekoliko izletov na katerim smo spoznali geografske in kulturnozgodovinske značilnosti Maribora, Ptujja in Prekmurja. V mariborskem Evroparku sem kupil nove hlače, lahko jih obleče Borut (moj oče), ampak takšna je moda. V Ptuj smo se peljali z vlakom, bili smo v muzeju, ogledali prelepo mesto. V Prekmurju smo videli največji grad v Sloveniji - grad na Goričkem.

O nama so skrbeli voditeljica šole **Marjanca Klepac**, moj profesor **Iztok Razdrih** in psihologinja **Sanja Veljić**. Včasih jim je res bilo težko. Sigurno bom spet prišel v poletno šolo zaradi super družbe, hecnih ljudi, novih prijateljev, lepe Slovenije..., v eni besedi zato ker je tamle full cool.

Matija Gulić, 14 let

ANDREJA NA TABORU SLOVENSkih OTROK PO SVETU

Že drugič je Svetovni slovenski kongres, Slovenska konferenca organizirala Tabor slovenskih otrok po svetu na Jezerskem, ob Planšarskem jezeru od 28. julija do 4. avgusta. Vodja je Tabora spet bil znani alpinist **Davo Karničar** s pomočjo drugih vodičev.

Bil je to res lep teden. Vse je bilo organizirano od začetne slovesnosti-dobrodošlice organizatorja, do odhoda na koncu, kadar so se vsi veliko jokali. Spali smo v dva velika šotorja in vsak dan, po jutarnji gimnastici in zajtrku se veselili dopoldanskim, popoldanskim in večernim programom, v okvirju katerih poudarjam gozdarske aktivnosti, planinske aktivnosti, geološke delavnice, učenje športnega plezanja, taborni ogenj, družabni program, športne igre. Ni treba seveda pozabiti delavnic slovenskega jezika.

Otrok je bilo od povsod - prijateljev vsak dan vse več. Pogosto smo šli na pohod. Nočem pozabiti pohoda na Češko kočo (1543 m), čudoviti gozdovi, potoki, zrak... Tudi ne bom pozabila svojih nog! Naslednje leto z novimi pohodnimi čevlji!

Andreja Gulič 11let

POLETNA PLESNA ŠOLA 2002

Začela bova s udeležbo na Poletni plesni šoli 2002 v organizaciji Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti in njegove območne izpostave Maribor. Potekala je od 25. junija do 4. julija v Mariboru. Andreja je par dni prej zlomila nos, ampak je, zahvaljujoč prim. dr. **Borutu Marnu** iz Otroške bolnišnice v Klajičevi, ki je s svojimi spretnimi rokami nos "popravil", uspela sodelovati v programu.

Bilo je okrog deset plesnih tehnik in pet delavnic. Šola je namenjena članom plesnih skupin, plesnim pedagogom, koreografom in vsem, ki se ukvarjajo s plesom in gibom, od osnovnega do zelo dobrega plesnega predznanja. Poučevali so odlični slovenski in tuji pedagogi in umetniki. Nekateri so nam postali pravi prijatelji, in smo se srečali v Zagrebu (**Fred Lasserre** z Guadeloupe, Francija), ali si pisali, kakor dragi infogirl-osebi (tako se je sama imenovala) **Tini Princ**. Andreja je izbrala predmeta floor-bare in hip-hop, Matija tudi hip-hop in bobnarsko delavnico in njuna mami **Mirjana** release tehniko in floor-bare. Istočasno je na odprtih prizoriščih ob obali Drave potekal LENT festival s številnimi glasbenimi, gledališkimi in plesnimi prireditvami v okvirju katerega so prikazani rezultati "šolanja" z naslovom Odprta vrata za ples.

Andreja in Matija Gulič
11 in 14 let

HALO, TUKAJ SLOVENSki MEDITERAN!

Halo, tukaj slovenski mediteran, bil je klic letošnjeg Poletnog tečaja slovenskega jezika na slovenski obali, ki se je spet održal v Portorožu od 29. julija do 11. avgusta. Tudi letos je prišlo veliko ljudi, kar 56, iz celega sveta: Avstrije, Avstralije, Argentine, Belgije, Francije, Italije, Kanade, Makedonije, Nemčije, Švice, Združenih držav Amerike in jaz iz Hrvaške.

Prebivali smo v dijaškem domu, kje smo imeli tudi pouk. Vsako jutro smo se morali zbuditi ob 8h, ker je zajtrk bil do 8.30 in ki je zaspal je os-

tal lačen. Tisto se je meni zgodilo skoraj vsako jutro. No hvala Bogu imeli smo aparat za kavo in još eden, v kateremu so bili odlični croassani za tiste zaspance kot jaz, a bilo je veliko takih!

Ob 9h ali kakšno minuto kasneje začel bi se lektorat ki je bil vedno zanimljiv, ker smo se pogovarjali o različnih temah: problemima mladih in starih, politiki, zabavi, študiju. Nismo se samo pogovarjali, delali smo tudi in veliko gramatike, ampak to nam ni bilo tako všeč!

Ob 10.30, gđaj smo imeli pauzo, smo vsi bežali do našega dragocenoga aparata za kavo, malo pkelepetali, malo se nasmejali in šli spet nazaj, učiti se. Ko se je končal lektorat ob 12.30 jaz sem vedno bila med prvima na kosilu ker sem bila zelo lačna (spomnite se da nisem zajtrkovala!) Potem ob 13.30, za one, ki so bili posebno vredni in ambiciozni začel je individualni pouk, a za one, ki niso

bili tako vredni in katerimi je bilo bolj zanimljivo sonce in morje (v tej skupini sem bila tudi jaz), bilo je vreme da se gre na plažo. Tam je bilo zelo veselo, posebno ko bi šli vsi skupaj in se pogovarjali v istem času na veliko različnih jezikov: angleščini, italijanščini, špansko, seveda in na slovensščini! Na koncu smo imeli mečkolancu idioma!

Zvečer ob 20. uri smo imeli delavnice, vsak dan je na programu bila drugača tema: slovenska folklor, ljudska glasba, gledališče in film in književnost. Vse to z sodelovanjem poznatih gosti.

Ampak nije to vse! Imeli smo in nekoliko izletov. Prvi dan smo šli v Piran, potem smo eno popodne imeli obisk slovenske obale z barko: ogledali smo Strunjan, Koper in imeli ribji piknik. Šef kuhinje ili barba je bil zelo simpatičen in vesel človek, ki

nas je vse nahranil in napil pa smo i mi bili veseli.

Drugi veliki izlet je bil v Koroško, kje smo obiskali Slovenj Gradec, Ivarčko jezero, Kotlje, Podgorje in smo bili v enem starem rudniku. No, to je bila prava avantura, ker smo se oblekli kot rudari in šli z majhnim vlakom pod zemljo. Ko smo se vrnili neki so bili i črni kot pravi rudari (spet jaz)! In tako 2 tedna so minila hitro, ampak v tako malo časa se veliko toga zgodilo, a ono kaj bo mi najbolj ostalo v spominu so družba, zabava in veliko, veliko smeha. Ipak je to bilo najlepše! No Poletni tečaj bo se održal i naslednje leto...

Helena Pavlin

TEKSTI NAŠIH ČLANOV, KI SO NASTALI PO NJIHOVIH NOVIH IZKUŠNJAH NA TEČAJIH SLOVENSKEGA JEZIKA ALI DRUGIH PRIREDITVAH V SLOVENIJI, NISO LEKTORIRANI.

NE POZABIMO SLOVENSKI JEDI

S PRIMORSKE ZA MRZLE DNI

Po vročih poletnih dneh, ko smo jedli na hitro pripravljeno zelenjavo, sadje in solate, se nam bo jeseni in pozimi imenitno prileglo kaj kuhanega in mesnega.

Jagnječji hrbet s čebulo

Potrebujemo: 1 kg jagnječjega hrbita, 100 g slanin, 2 čebuli, 2 paradižnika (ali 2 žlici paradižnikove mezge), 1 dcl belega vina, 2 dcl kisle smetane, 1 dcl olja, malo peteršilja, vejico rožmarina, 2 lovorjeva lista, sol in poper.

Priprava: Meso posolimo, popopravimo in v večji kozici na segretem olju opečemo z vseh strani. Dodamo na kocke zrezano čebulo, slanino in paradižnik ali paradižnikovo mezgo. Pražimo 5-10 minut, nato zalijemo z vinom, dodamo še rožmarin in lovor, pokrijemo in damo v pečico. Ko je meso na pol pečeno, ga vzamemo iz pečice in narežemo na rezine. Omako, ki je nastala pri pečenju, precedimo, ji primešamo smetano in sesekljan zelen peteršilj ter z njo prelijemo rezine mesa, zopet pokrijemo in damo še malo v pečico. Pečeno meso še vroče serviramo z rožmarinovimi cmoki, njoki ali pa tudi z belo krompirjevo polento.

Rožmarinovi cmoki

Potrebujemo: 200 g pšeničnega zdroba, 30 g masla ali margarine, 1 jajce, 1 beljak, 1/2 l mleka, 1-2 vejici rožmarina, sol.

Priprava: Mleko z maslom ali margarino ter rožmarinom zavremo in mu počasi primešamo zdrob. Kuhamo največ 2 minuti, ohladimo in odstranimo vejico rožmarina. V ohlajeni zdrob primešamo rumenjaki in sneg iz dveh beljakov. Po potrebi posolimo. Vse dobro premešamo in oblikujemo cmoke (lahko tudi z žlico). Kuhamo jih v vreli slani vodi okrog 5 minut in še vroče serviramo z omako ali prepražene z drobtinami. *Ivanka Nikčević*

PREGOVORI

"Malo berilo za prvošolce" na Dunaju, 1854

- Ni nesreče brez sreče.
- Kakor si kdo postelje, tako bo ležal.
- Visoko glavo nosi prazen klas.
- Prazen sod ima močan glas.
- Kdor se med otrobe meša, ga svinje snedo.
- Če ne moreš pomagati, vsaj ne zaviraj.
- Ogenj in voda dobro služita, hudo pa gospodarita.
- Kar isprosiš - žiher nosiš.
- Kdor nima v glavi - mora v peti imeti.
- Vsak pometaj pred svojim pragom.
- Bodi mož beseda.
- Laž ima kratke noge.

Izbrala Cvetka Matko

DROBTINICE IZ FILATELIJE

Od 25. oktobra do 11. novembra letos je Bled gostil največje svetovno srečanje in ekipno tekmovanje šahistov in šahistk: 35. šahovsko olimpijado. Slovenska pošta je ob tej priložnosti izdala dve znamki. Na prvi je konj, ki predstavlja šahovsko figuro pred simbolom Bleda. Na drugi so šahovska polja preko njiv, ki simbolizirajo šahovnico.

19. septembra sta izšli dve znamki posvečeni **Matiji Jama** (1872 - 1947), najdoslednejšemu impresionistu iz znamenite četverice slovenskih slikarjev tega obdobja. Rodil se je v Ljubljani, po končani osnovni šoli in nižji gimnaziji se je s starši preselil v Zagreb. Tu ga je na višji gimnaziji v slikarstvo usmeril njegov učitelj **M. Rogulja**. Po končani gimnaziji se je na željo staršev vpisal na pravno fakulteto, vendar je že leta 1890 odšel v Munchen, kjer se je obiskoval zasebno slikarsko šolo. Po dveh letih se je vrnil v Ljubljano in živel kot risar, delal je ilustracije za Dom in svet. S podporo kranjskega deželnega odbora je leta 1897 ponovno odšel v Muenchen, kjer je obiskoval Ažbetovo slikarsko šolo. Leta 1902 se je poročil z nizozemsko slikarko **Luizo van Raders**, ki jo je spoznal pri

Ažbetu. Dosti je potoval, živel in delal v različnih krajih v Avstriji, na Hrvaškem, v Nemčiji in na Nizozemskem, na Bledu in v Volčjem potoku ter nazadnje v Rašici in Ljubljani.

V začetku je ilustriral pod vplivom secesije. Risal je osnutke za plakate in ilustriral **Cankarjeva** dela (Knjiga za lahkomišelnje ljudi, Za narodov blagor in Ob zori). Kmalu so postali njegovi vzorniki francoski impresionisti (posebej še **Claude Monet**), ki jih je spoznal na razstavi v Muenchenu. Jama je bil v prvi vrsti krajinar. Krajine se pojavljajo kot vedute že med ilustracijami in naročenimi portreti, ki jih je delal v začetku. S slikanjem v naravi, posebej po skupnem delu z Jakopičem v Stranski vasi in Kraljencu ob Sotli, je začel s študijem svetlobe in se pri tem že povsem izražal s sredstvi impresionizma.

Začetne akvarele je okoli leta 1900 opustil in se povsem posvetil oljnemu slikarstvu, v katerem je dosegel mehke efekte poetično gledanih krajin. Jama je o umetnosti tudi pisal. Predstavil je Ažbetovo slikarsko šolo in v njej zbrane Slovence, pisal pa je tudi o teoriji impresionizma in njegovih domačih ustvarjalcih. Sam je ustvaril okrog 450 del, med katerimi so najbolj znana: Pri obedu, Vrt, Most, Vrbe, Ljubljana v snegu, Hrvaški kmet, Kolo in Vas v zimi. Slednji hrani Narodna galerija Ljubljana. Znamki sta oblikovani na osnovi diapozitivov iz fototeke Narodne galerije.

Povzeto iz Biltena 42 Pošte Slovenije Marjan Horn

JOSIP JURAŠEVIČ,
IZ GOLCA PRI OBROVU:
DEŽELICA

Sem svojo hiš'co rado jaz imel
v tuji svet še majhen sem odšel.
Tujina, prosim, reci, če še kdaj
povrnil se bom spet v rojstni kraj.

Smo enkrat radi se sestajali,
smo enkrat radi vsi prepevali.
Življenje čudno zdaj pa je prišlo,
o, Bog ne daj, da zmerom bo tako.

Pridi, pridi k meni, rojstni kraj,
daj, povrni mene spet nazaj,
ti prelepa mi deželica.
Zmeraj samo nate mislim jaz,
naj bo dobro ali pa hudo.

Vsi o tebi radi pojemo,
le eno znaj, da radi bi še kdaj,
vnrili se v prelepi rojstni kraj.
Le eno znam, da radi bi še kdaj
vnrili se v prelep slovenski kraj.

Valentinovska pozuka

Ti si moje srce
ti si moj kraj
ti si mi sve
ti si cijeli svijet
ti si moja ptica
ti si moja maskica
ti si moja ljubov jedina
od svih najviše volim te ja

Petra Tomičić
2. KOZK. O.Š.

OTIŠČANEC NA ROKI ALI NOGI

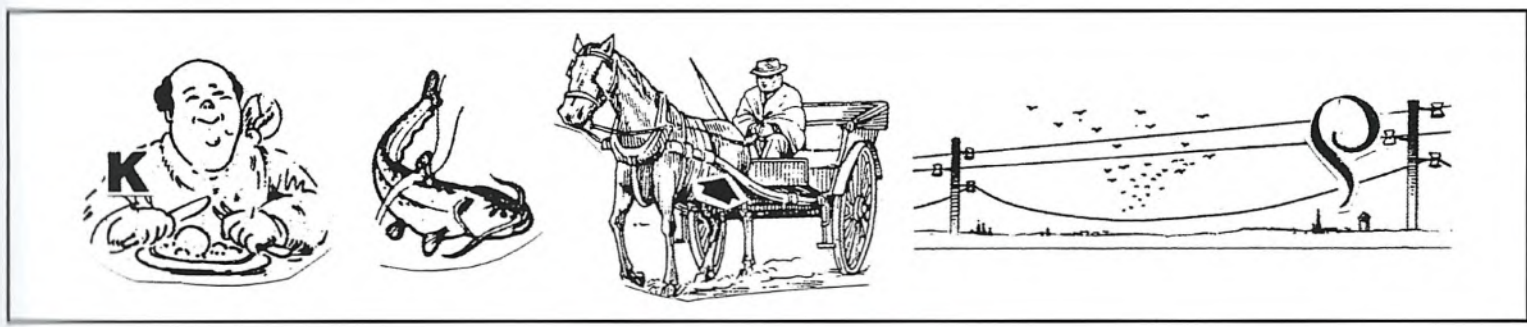
GOSJI SAMEC

SREDINA BESEDE BARKA

KONEC BESEDE KRAK

Rešitev:

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

Dobro je

znati

na koga se možete

osloniti

triglav

TRIGLAV OSIGURANJE D.D.

Jer život traži sigurnost!

VSEM BRALKAM IN BRALCEM NOVEGA ODMEVA ŽELIMO **VESEL BOŽIČ** IN **SREČNO NOVO LETO 2003**. NAJ BO MED VAŠIMI NOVOLETNIMI ODLOČITVAMI O HUJŠANJU, NEKAJENJU, ZDRAVEM ŽIVLJENJU IN DRUGIMI TUDI TA, DA BOSTE POGOSTEJE OBISKOVALI SLOVENSKA DRUŠTVA NA HRVAŠKEM. PREDVSEM PA, DA BOSTE SABO PRIPELJALI TUDI OTROKE IN VNUKE, TOREJ TISTE, NA KATERIH SLONI USODA SLOVENSKE MANJŠINE NA HRVAŠKEM.

Novi odmev izdaja **Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom** iz Zagreba s pomočjo **Ureda za nacionalne manjine Republike Hrvatske** in **Ministrstva zakulturno Republike Slovenije**. Za izdajatelja: **Darko Šonc**. Urednik: **Silvin Jerman**. Uredništvo: **Miroslava Maria Bahun, Marijan Horn, Polona Jurinič, Ivica Kunej, Cvetka Matko, Franc Strašek, Darko Šonc, Peter Žerjavič**. Pregled, priprava in oprema besedil: **Tanja Bernard** in **Ilinka Todorovski**. Oblikovanje in prelom: **Ljudevit Gaj**. Tisk: **FS d.o.o., Hrvatske bratske zajednice b.b., Zagreb**. Izhaja občasno v slovenskem in hrvaškem jeziku. Naklada: **750 izvodov**. Naslov uredništva: **Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom, Masarykova 13/I, 10000 Zagreb, telefon/telefaks: 4855 171, e-mail: slovenski-dom@zg.tel.hr ; http://slovenci.hr**